ԺԲ. ՏԱՐԻ 2563 (Ն. Տ.) 8 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1896 27 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1895 23 ՐԷՃԷՊ 1313 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ՆԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԴՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ՏԻ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعلیه غلطه ده آره ولك غزته سی اداره سی

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան	դահեկան արծաթ	150
» »	Վեցամսեայ	» »	75
» »	Եռամսեայ	» »	40
Օտար երկիրներ	Տարեկան	Ֆրանք	56
» »	Վեցամսեայ	»	28
Ընտիր թուղթի վրայ մասնաւոր տպագր.	Տարեկան	Օսմ. Ոսկի	2
Գաւառաց թղթատարի ծախք միօրինակ		Ղրուշ	50

Խմբագրութեան ուղղուած նամակ կամ այլ գրուածք ետ չի տրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

[illegible] տպագրական յայտարարութիւններ ստացուած
Schiff, Srpek & Comp. à Vienne (Autriche)

ԱՂՔԱՏՆԵՐՈՒՆ

Քանի մը օրէն, սուրբ տօներուն ատենէն կը չարուին կաղանդը ու Ծնունդը, աղքատը ու որբն ալ ցուրտին դիմաց կարմիր մատներով, մերկ ոտքերով, ցնցոտիներուն մէջ պլլուած կը չարուին չարանչարան եկեղեցւոյ դուռը, մայրիկը կը խորհի իր մրգասեղանին ու խոհանոցին վրայ, մանկիկը մրգերուն տեսակները կը համրէ մատներուն վրայ. հայրիկը ի՞նչ կը խորհի, ինչո՞ւ չի ժպտիր իր ընտանեկան վառարանին շուրջը, ինչո՞ւ ժպիտ ու խինդ չափուեր հոն ու չքայլեր մատաղերամ սերունդին կայտառը, նստած ճոխ, լուսայորդ սենեկին մէջ ուր ջերմոցը կը ճարճատէ, բոցերո՞ւ բով, ուր չհամարձակիր նայիլ քամին ու ցուրտը, հոն, լայնարձակ սրահի մը մէջ յորձանքն պար կը յօրինէին երբեմն, սենեկազարդք շռայլօրէն հոս ու հոն եւ հայելին հոյակապ իր պերճափայլ շըրջանակով յատակն ու ձեղունը կը չափէր։ Ինչո՞ւ կը խորհի այս հայրիկը մեծափարթամ, ինչո՞ւ սուգ է պատեր իր տունը։

Նա կը մտածէ աղքատները և անոնց որբերը կը թողու որ մանրիկ տղաքներ ողբան, ողբան անոնք որ հայր չունին, մայր չունին, տուն չունին, հաց չունին, զգեստ ու կրակ չունին։

Հիմա աղքատութիւնը ու որբութիւնը փոքրիկ բանաստեղծները ըրած էին զանոնք եւ մեծ բանաստեղծին պէս գոչէին «հա՛ց տուէք մեզ, հա՛ց տուէք ապրինք.» այդ հացը իրենց կեանքը պիտի ըլլար և իրենց մատղաշ հասակը չպիտի չափէր սեւ գերեզմանի մը ահաւոր խորութեան մէջ։

Ահա այս մտածումները կը դիզուին իր մտաց վրայ, այդ լուսոյ հեղեղին, այդ բոցերու բովին շուրջը ամեն ինչ մութ, ամեն ինչ ցուրտ կը զգայ. աչքը պատուհանէն դուրս կը նետէ, դուրսի խաւարին մէջ սփոփանաց լոյս մը նշմարելու համար, և կը տեսնէ հոն ողբասպառ աղքատներ, ձմեռն ու ձիւնին վրայ կը կծոտին իրենց ոտքերը, մութին մէջ փողոց կը շրջին հաց մուրալու, գթութիւն հայցելու. կը զարնեն զանգակը իր վեհաշուք դրան, դուռը կը բացուի, պատանեակ մը կայ դրան մարմարէ սանդուխին վրայ, ամբողջ մարմինը կը դողայ, ակռաները կը կափկափին ցուրտին սարսուռովը, բառերը կը կտրին, որոց փշուրներուն հաւաքումը կը նշանակէ որբութի՛ւն, գթութի՛ւն։

Ողորմած սիրտը վերը սրահին մէջ կը գալարի. «Ներս առէք, հաց, լաւ ու տեղ տուէք այդ որբին տանս մէջ.» կ'ըսէ տանուտէրը. որբիկը կ'ուրախանայ. մայրիկին ու հայրիկին հետ մանկիկներն ալ կ'ուրախանան. զի կաղանդի սիմիթին և պտուղին տեղ, հէք պատանեկի մը մխիթարը պիտի լինէին, զի Ծնունդը աղքատ որբիկ մը կը ղրկէր իրենց ճիշդ այն ատեն, երբ Երկինք աղքատիկ Յիսուսը կը ղրկէր մեզ. երբ անհունապէս հարուստ տիեզերաց մանուկ Տէրը յաւիտենական աշխարհի այդ գերազանցապէս գթած Փրկիչը կը գգուէր Մարիամ իր գրկացը մէջ։

Այդ տան մէջէն կաղանդի ու Ծնունդի սովորական երեւոյթները խոյս տուած էին, կաղանդի ծառը խորտակուած և հոն դրուած էր գթութեան ծառը՝ վրան կրելով սա վերտառութիւնը.

«Երանի որ խորհի զաղքատն և զտնանկ, յաւուր չարի փրկէ զնա Տէր»։

Կրնաք մտածել այսօրինակ որբե՛ր, աղքատ ծնողքներ, որ քովերնիս, սովը, երկրաշարժը աղքատացուցած են, զըրկած են իրենց ինչքէն ու կայքէն, բայց ո՞րքան տուներ կրնաք համրել, որ ընդունին որբերն իրենց տան մէջ, հաց և զգեստ շնորհեն այդ էակներուն, որոց չէր ժպտած բաղդը կամ պատրած էր զանոնք առերեւոյթ ժպիտով մը։

Խորհեցէք լքուածը, որ պատի մը տակ կը հեծեծէ անօթի, տաք. մեծատուններ, ձեր սեղանին փշրանքները տալ կը խորհիք անշուշտ, աղքատ Ղազարոս մը չէ այն, ձեր սեղանը տուէք անոր, ձեր սեղանին մասնակից ըրէք զայն, կաղանդի պերճանքին տեղ աղքատին մաղթանքը առայէք, տուէք, որպէս զի տրուի ձեզ ալ, «զբարերարութիւն մի մոռանայք, զի յայնպիսի պատարագս հաճի Աստուած». Եբրայեց. 13. 16»։

Տուէք, քոյրեր, ձեր մանեակը ու մատանին, որ յիշատակ է ձեր սիրոյ օրերուն, տուէք. այդ անզգայ իրեր ի զգայնութիւն պիտի բերեն զգայազիրկ աղքատները, որ հողմակոծ տերեւներու պէս կը դողդղան բուռն մրկին ու քամիին դէմ, տուէք սիրայօժար, որ աշնան տերեւներուն պէս չթօթափին ի գետին, զոր ապա հովը առած ցրուէ [illegible], յիշատակներով յիշատակ մը, ձեր ամենէն սիրելիներուն յիշատակը յաւերժացէք պատարագի ու մատաղի կատարումով. ո՛չ ապաքէն ողորմութիւնն ալ պատարագ մ'է, մանաւանդ առաւել քան զայն ըստ Առաքելոյն. «ընդունելիք են ողորմութիւնք քան զպատարագ մատուցանել»։

Եւ նոյն իսկ Քրիստոս, Բեթլեհեմի մանուկը, Գողգոթայի այն մեծ զոհը ողորմութիւն կը պահանջէր. «ողորմութիւն կամիմ և ոչ զզոհ»։

Գիտութի՛ւն. զա՛յս ուսուցէք, այրեր ձեր զաւակաց, ինչպէս կուսուցանէին Նախնիք իրենց նորածիլ սերընդեան. ասոնք կը հաւատային թէ ողորմութիւնը զմարդ շատ փորձութենէ, պատահարէ կը պահպանէ, առաքինի ու երջանիկ կը գործէ տունը. Սուրբ էր իրենց այս հաւատքը, զի Աստուծմէ ուսած էին, հաւատքի էջերուն մէջ կարդացած էին «զի ողորմութիւնք փրկեն ի մահուանէ և ոչ տան մտանել ի խաւար» Տուբիթ. 4. 11»

Հաց տուէք աղքատին այն մանկացեալ Յիսուսին համար, որ կ'ըսէր, եթէ իմ անունովս բաժակ մը ջուր խմցնէք մէկու մը, չպիտի կորսուի ձեր վարձքը։ Արեւելքէն երեք մոգեր իրենց հարուստ ընծաները կուգան այդ աղքատիկ մանուկին նուիրել, անոր անուանը ընծայել։ Ձեզ համար այդքան երկար ճամբորդութիւն մը պէտք չէ, տուէք հաց սովատանջ աղքատին, դեղ տուէք որբին ձեր տան մէջ, կրակ տուէք անոր, որ կը դողայ, և ասոնք ձեր քովին են, ամենուն թաղին մէջ, և տուած կըլլաք Յիսուսի, և յերկինս կը հասնի ձեր նուէրը «զի փրկարար է ողորմութիւն, և ունող զնիւս ոսկեղէնս ողորմութեան ի բաշխելն ոսկւոյն աղքատաց, ոսկեղէն թեւօքն յերկինս ելանէ»։ Ոսկեբերան։»

Խորհեցէք, երբ դուք թաւշակերպ բազմոցի մը կամ նրբահիւս թիկնաթոռի մը վրայ կը բազմիք, անդին կան աղքատներ որ քարին ու սառին վրայ կը նուաղին, խորհեցէք, երբ դուք ոսկեզօծ մահճին կամ ուռուցիկ ու փափուկ անկողնոյ մէջ կը ննջէք, անդին լքուածներ ձիւներու տակ կը թաղուին. հաց կ'ուզեն, զգեստ կ'ուզեն, կրակ կ'ուզեն։

Ծնունդէն վերջը կը խորհիք գերեզմանատուն երթալ, ձեր մեռելներուն գերեզմանները օրհնել տալու. քահանային աղօթքին համար ձեր նուէրը կը շնորհէք անոր. տուէ՛ք զայն աղքատին համար, տնանկին համար, որբին համար. «զի բարձրագլուխ պարծի ողորմութիւն առ դատաստանաւ. Յակոբ. 2. 13»։

Յիսուսի ու առաքելոց հետ, Տուբիթի ու Ոսկեբերանին հետ Փրանսացի մեծ և ծերունի բանաստեղծն ալ կ'ըսէ ձեզ. «Տո՛ւք, սիրեցէք զի զձեզ Աստուած մարդացեալ, զի չարք յանուանէ ի յուշ կայցեն պատկառել. զի գերդաստանդ անդորր լիցէ և սերտ յար. տո՛ւք, զի յաւուր միում, ի պահ ձեր վերջին փոխան մեղացդ յերկինս հզօր մուրացկին լիցին աղօթք ձեզ սատար։»

ՍԱՄՈՒԷԼ ՍՐԻՑ

* * *

ԱՐՀԵՍՏԱՆՈՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Բերայի աղջկանց արուեստանոցը քանի մը տարի ժողովրդական համարում վայելեց։ Անոր հաստատման միջոցները սա յոյսերը ներշնչեցին լուրջ և բանիմաց հասարակութեան, «Աղքատիկ աղջիկներ, մինչեւ իսկ հեռաւոր թաղերէ, Արհեստանոց յաճախելով պիտի ունենային հոն կար, ձեւ, ձեռագործ և ասոնց վերաբերեալ գեղեցիկ ճարտարագործութիւններ և ասոնք պիտի կազմէին աղքատ աղջկան գլխաւոր օժիտը։ Բարեկեցիկ ծնողաց աղջիկներ ալ հոն յաճախելով պիտի ունենային բարեկենցաղութեան նպաստող և ճաշակի զարգացման գեղազարդող այդ կարեւոր ճիւղերը։»

Այս տարրական արուեստագիտութիւնն աղքատ աղջկան հաց և ծնողացը օգնութիւն պիտի հայթայթէր, իսկ հարուստին, արուեստին գիտակցութեամբը պանծալու և անով պայծառապէս փառաւորուելու միջոց և առիթներ։

Աղջկանց արուեստանոցը այս ուղղակի օգուտը արտադրելէ յետոյ, արտադրուած նիւթերուն վաճառումով, Բերայի կրթական գործին կարեւոր շահ մը պիտի ձգէր անուղղակի կերպով։

Արդարեւ Բերայի արուեստանոցը ժամանակ մը ա՛յնքան փայլեցաւ որքան չէր կարծուեր, անոնց պատրաստած օժիտի իրեղէնները հարսեր զարդարելով, փեսաներ հրճուեցուցին, բարձր տեղեր մատուցան, նրբաճաշակ տիկիններ գոհ կացուցին, մինչեւ անգամ օտարազգիներ փութացին առատ յանձնարարութիւններ տալ հայ արուեստանոցին, որուն սահմանը գծուած է եղեր 1895 յունիս 30։

Կարծեցինք թէ դպրոցական արձակուրդ մը կուտար արուեստանոցը, բայց ահա [illegible] տարին, տակաւին վերաբացուած չէ Արուեստանոցը։

Աղջկանց արուեստանոցը, իր վրայ դըրուած յոյսերը դժբաղդաբար չկրցաւ իրականացնել։ Անոր լայնարձակ սրահները, պատուական, օգտաւէտ դասարանները թափուր կը մնան, Նարեկեան վարժարանի սանիկները հոն ազատ ազատ կը պարեն, կը խաղան ու կը ցատկռտեն, բայց դեռ շատ պարապ տեղ կայ, ահագին շէնք մ'է նա ազգին սեփական դրամով կառուցուած։

Հաւատա՛ շահագէտ մը թերեւս կարենար մէկ յիսուն ոսկւոյ հասոյթ մը ստանալ ամսական, պարզապէս վարձու տալով. Բերայի մէջ տանիք ընդարձակ շէնք մը ամայի թողուլ ոչ ոք կրնար մտածել, ազգային շէնքը արժան չէր որ այդ դատապարտութեան ենթարկուէր, հարկ էր զայն գործածել արժանապէս։

Աղջկանց արուեստանոցի հաստատման գաղափարը շատ աղէկ էր, սակայն չգիտեմ ինչո՞ւ հասարակութիւնը պակսեցուց իր հոգածութիւնը Նախորդ խնամակալութեանց օրով։

Կը փափաքէի որ Բերայի արդի Պատ. Հոգաբարձութիւնը Թաղ. խորհուրդին աջակցութեամբ վերաբանար աղջկանց արուեստանոցը և մըղէր զայն ուղղակի «աղքատ աղջկանց արուեստ ուսուցանելու» նպատակին։ Կարեւոր է մանաւանդ ընտանեկան կազմակերպութեան տեսակէտով։

Միւս կողմանէ կրնանք խորհիլ թէ Աղջկանց արուեստանոցը անգամ մը միայն փայլելով հազար ոսկի վնաս արտադրած է մանկավարժ տիկնոջ մը բամբին նայելով(՞), հաշիւը գիտցող վաճառական մը վնաս արտածող ապրանքին կամ ձեռնարկին անունն իսկ յիշել չպիտի զիջանէր։

Եթէ այս այսպէս է, եթէ աղջկանց արուեստանոցը այսպէս ապերախտ ըլլալով վնասութիւն առթած է, կրնամ ուրիշ միջոց մ'առաջարկել մեր Պատ. կրթական խնամակալութեան, ենթարկելով առաջարկս լուրջ հրապարակագրութեան կարծեաց։

Մեր ազգային տնտեսական վիճակին վրայ խորհող մը թերեւս առանց դժուարութեան կարենար գուշակել մտքինս, այն, որուն օգտակարութիւնը նոյն իսկ այս էջերու մէջ քանի՛ցս գրուած, քարոզուած ըմբռնուած և սակայն [illegible] վրայ [illegible] մնացած է։

Կռահեցիք կարծեմ, մանչերու արհեստանոցն է ըսածս. Այս, մանչերու արհեստանոց մը աղջկանց արուեստանոցէն շատ գեր ի վերոյ պէտք է նկատել, առանց միւսին պէտքը ժխտելու։ Եւ սա անկարելի էր որ միւսին պէս ապերախտ ըլլայ։

Նարեկեան վարժարանի 250ի չափ աշակերտաց մէջէն պիտի կրնամ ցոյց տալ ուսանողներ, որոց, ներքին վիճակին և նկարագրին փորձառու գիտակցութեամբս, մասնաւոր աշխատութեամբ հացը կարենալ ճարելը տարակուսական կ'երեւի ինձ, կը հաւատամ։

Շատ ծնողքներ գիտեմ որոնք տղաքնին դպրոց կը ղրկեն ո՛չ թէ անոր բան մը սորվեցնելու դիտումով, այլ պարզապէս զանոնք մեծցնելու համար։ Ուսման անընդունակ եղբայր մը եթէ ունենային միթէ եւ ալ նոյնը չպիտի՞ ընէին։ Պատանին ո՞ր պիտի կրնար սորվիլ արհեստ մը որով ապրէր և ապրեցնէր իրեններն։

Թէ ի՛նչ արհեստներ պէտք է հաստատել մանչերու արհեստանոցին մէջ, աւելորդ է յիշել, վասն զի այսօր ամեն մարդ գիտէ թէ ո՛ր արհեստներ բանուկ են և շահաբեր։

Իբր երեք տարի առաջ Բերայի կրթական խնամակալութիւնը սկզբամբ քննեց արհեստից ուսուցման մասին մատուցած ծրագիրս, ոսկերչութեան արհեստը գործնականապէս կարենալ ուսուցանելու գովեց դրուատեց, բայց... գործնական երեւոյթ մը չունեցաւ։

Բերայի խնամակալութեան կողմէ, իբր հինգ տարի առաջ, գնուած տաղձագործի գործիքներուն ժանգը քմծիծաղով դիտած եմ ժամերով և հիմա չգիտեմ ուր են անոնք, արդեօք տեղերնին շատ խոնա՞ւ է, մի՛ գուցէ հարբուխ ըլլան։ Անոնք ապերախտ չեն ամենեւին, որ մը պիտի գիտնան թէ որքան մտածեր եմ ես իրենց վրայ։ Երանի թէ այս բաղձացեալ օրը 1896ի թուականն ըլլար, որ մեր շրջանաւարտները 1900ի արուեստահանդէսին մասնակցելու պատրաստութիւններ տեսնելու միջոց ունենային։

Ազգային Հիւանդանոցի Պատ. Հոգաբարձութիւնը այս պատուական օժիտով ու [illegible] պերճափայլ պանծացող, ընտանեաց երջանկութիւնը և ապահովութիւն պարգեւող գաղափարին խօսք-կապը տալէ, նշանը օրհնել տալէ յետոյ արդեօք ո՞ր դժուարութեան առջեւ կասեցաւ և չկրցաւ կատարել պսակը։ Այս նազելի բարձրագլուխ օրիորդին՝ արհեստին ո՞վ չի յարիր, ըսէք կ'աղաչեմ։

Կ'երեւի թէ այս փառքը մեր Պատ. կրթական Խնամակալութեան պահուած է վերջապէս, Բերայի բարձրադիր Թաղին։

Ե. ԲԱԳՐԱՏՈՒՆԻ

95 դեկտ. 25 Բերա

* * *

ՀԱՅ ԳԱՍՊԱՐԸ

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ԱՒԱՆԴԱՎԷՊ

(Տար. երէկի թիւէն եւ վերջ)

—Ինչո՞ւ։

—Իշու քուր կարգէին կու, էզաւ գընաց։

—Խելառ կնիկ, էդ ի՞նչ բան էրած ունիս։

—Էշը հայսնիքի հալաւ չունիր, իմ հալաւնին էլ տուի։

—Տաճա ի՞նչ տուիր։

—Տաճա, էզար խպուս գնաց։

Տօն տեսնէ աղջիկնոց ձին, նստեցաւ վրէն ու բշեց գնաց. Էմօն թագուց ձին, էօր, հա Կիրակոսին հասնիր պիտի. Կիրակոս խիտ աչից որ, մէկը ձին թագընէ ու կուգայ։ Կիրակոս էշը էզար, ինչքա՞ւ ձիւնիմէր, պարկեցուց, ոտվին կապեց, էլաւ ճօնիւ վրէն կնէ ուր ճօնիւու հիտ կեչուէր ասոնց խիտ աչուչի, ուր ալին կաչեր ու կեչտեր։

Ջիւարը Կիրակոսին ժամից, ասաց.

—Իդա տեղէն մուչդ մը խըով օնցա՞ւ։

—Հա, օնցաւ։

—Թեզ կայնո՞մ ժամիկ։

—Չէ։

—Ի՞նչօ թէ չէ։

—Էն գետնի վրայ քէլէ կու, ունի երկու ոտք, կընէ մէկ, երկուս, մէկ, երկուս ու կեչտայ. քու ձին ունի չիւրս ոտք, կընէ մէկ, երկուս, իրեք, չիւրս, ինչաք դուն չիւրս ընիս, էն մէկ երկուս կառէ ու կօնցնի քէզնէ, ինչիր վեր, ձիդ տուր ինձի, դուն էլ էն մաչդու լօմօն մէկ երկուս էրէ ու գնա, ժամէ։

Կիրակոս ձին էլ էզար, գնաց էշը աղջիկց, ուրիշ ճօնիով մը քշեց գնաց։ Գնաց գնաց օնօթեցաւ, աչից խըղուս ինդուս տեսաւ հեռուն կաղնուտի օրքը (ներքեւի կողմ) մաչդ մը լուծ կընէ, չխտակ շըտկուի կեչտայ ինուր քով, բարեւ կուտայ, կասէ.

—Ահա, իդա ձին մէկ կուչ ապուրի ծախիմ կու, կառնի՞ս

Մաչդը խաբ խօսքն էօր լսեց, խելքը գլխէն թռաւ գնաց, ուր տղան տուն ղըրկեց.—Տղայ, թեզ գնա մայր առէ, օր ճուկը վրան դնէ, արմա էփէ. մօնչը գնաց, ինքն էլ քիչ մը մնաց՝ գնաց տուն.—Քա կնիկ, թեզ էրէ, ի՞նչ կընիս, կուչ մը ապուրի ձի մը առած ունիմ։

—Քա մաչդ, շատ պէտք էրած ունիս, խօս էլ հեգնուն կեչտամ քաղաք։

—Քա կնիկ, հեգնուչի վախս չէ, թեզ էրէ, դուն արմա էփէ, խօս էլ էշտամ մըսուր շինիմ։

Կնիկը ապուրի դատիր կու, ինքն էլ մսուրքի, մսուրքի մէջ տեսաւ սուրտլէք քար մը, միտք էրաւ թէ իդա ձիուն գլուխը քսուի՝ ցաւցընէ պիտի, գեդ փետից հօնելու, մէմէլ տեսար օր պառք քակուեցաւ՝ ինչաւ ցած. Մաչդնէ. գեպ արօլ էրի, մէկէլ պատի մէջ մսուրքը շինից, էկաւ էզար կուչ մը ապուրք գնաց այտը. աչից օր նէ ձի կայ, նէ ձիու տէրը, մէմէլ կաչէ է օր ուր էզնին էլ հոն չին։ Մօն էկաւ նէս նէն, տեսաւ, օր արօրի ծէրը կօղնեցուցածին վիր, ծէրն էլ կօլօզ մը կուղի (քակոր) կայ, էս մաչդը գէս օր տեսնու կու, չալմիչ կըլլի, միտք ընաւչով կանչու հարօրը, տուն կուգայ։

Կնիկը ցախաւիլը առած, գնացած ձիուն տակը հոշթած մսուրքը էշդ (յարդ) լցած էր, ուր մաչդուն տեսածին պէս ասաց.—Նի՞ւր է ձինը։

—Քա կնիկ, ձիու տէրը մաչդ չէր, հրշտակ էր. մեր էզնին էլ տարած ունիր։

—Նի՞ւր տարած ունիր։

—Էրկինքը։

—Ինչ գիտես օր էրկինքը տարած ունի։

—Արօրի ծէրը երկինք անկուած էր, էզնին երկինք էշտալիքէն կուզած էին, կօլօզ մը կուղի էկած ընկած էր արօրի ծէրը։

Խաս մաչդը օֆ էլ էրաւ ուչ, ինուր հօմար օր հրշտակ տարած ունիր։

Ամա մեր հրեշտակ Կիրակոսը էմօն չուխտ մը էզ ձեռք էրիր էօր ուրեք գըտնուի՞ չիր, էզար էզնին էլ գնաց տուն. տեսաւ մէրը, ասաց.

—Նէնէ, իդա մալը ձեզիկի լօմօնը մաչդիկներէն առի, ինչաք ձեռք ձգեցի, հօգիս բերանս էկաւ, խելաւհար էղէք, մէմէլ Գասպարի օնուն տաք, ձեր գլուխը ճըղլիմ քու, հա՛։

ՎԵՐՋ Ս. ՀԱՅԿՈՒՆԻ

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի (39)

ԲԻԷՌ ՏԷԼՔՈՒՌ

ԴԱՏԱԿԱՆ ԳԱՂՏՆԻՔ ՄԸ

«Այո, գիշերը այս տան մէջ փոխանակեցինք մեր սիրային երդումները, նշանուած ենք երկնքի անսահմանութեան առջեւ, և մեր սրտեր միացած են. բայց երկուքս ալ երդում ըրած էինք յարգել նըշանտուութեան այս պարագութիւնը մինչեւ մեր վերջնական միացումը։ Եւ ես իսկ պարտաւոր չէի՞ մտածել մեռած մօրս վրայ որ անշուշտ կը հսկէր մեր երկուքին վրայ։ Կը տեսնես, մեծ հայր, միշտ արժանի եմ Լօնըրէ անունը կրելու, վասնզի քեզ ալ կը սիրեմ, բարի հայրիկս։

Ծերունին լաւ կ'ունկնդրէր Ալիսին խօսքերը. ու շարունակեց.

—Բայց այսօր շատ փոյթս չէ։

—Ի՞նչ ըսել կուզես։

—Նշանածս, այն զոր կը սիրեմ, բանտն է. ոչ միայն իր պատիւը կրնայ անջնջելի կերպով արատաւորուիլ, այլ անշուշտ իր կեանքն իսկ վտանգի տակ է։ Չեմ գիտեր ի՞նչ պարագաներու մէջ կատարուեր է այն ոճիրը որով կ'ամբաստանեն Մաքսիմը, բայց սա հաստատ գիտեմ թէ նշանածս անմեղ է, թէ զարհուրելի սխալի մը զոհ եղած է, և թէ ես պարտիմ ազատել զինքը՝ Օգնութիւն և պաշտպանութիւն կը խնդրեմ ձենէ, մեծ հայր, ծնրադիր կը խնդրեմ, աւելցուց Ալիս, ծերունիին ոտքն իյնալով։

Սա միշտ կը լռէր։

—Եւ, շարունակեց Ալիս, եթէ չշնորհէք ինծի, պիտի մեռնիմ թէ ես [illegible] եմ։ Միս մինակս, աներկիւղ պիտի երթամ յայտարարեմ ամենուն թէ ես նշանածն եմ Պ. Մաքսիմ Մարիօնի, թէ բանտարկած եմ ընկերութեան սովորութիւնները, և թէ իմ տանս մէջ ժամադրութիւններ կուտայի իմ...

—Թշուա՜ռ։

—Կամ, ըսաւ մանկամարդ աղջիկը աղուորապէս՝ ոտք ելլալով, պիտի երթամ դատաւորին ու ըսեմ. «Ո՞ր օրը և ո՞ր ժամուն ձեր ձերբակալած մարդը գործեց այդ ոճիրը որով կ'ամբաստանէք զինքը». և ի՛նչ թուականն ու ինչ ժամ ալ ըսէ ինծի, պիտի պատասխանեմ. «Այն օրը և այն ժամուն Մաքսիմ Մարիօն, իմ նշանածս, իմ սենեակս կը գտնուէր։»

—Բայց պիտի ստես, ատիկա սուտ է։

—Պիտի ստեմ, բայց ինչ փոյթս, քանի որ չէք ուզեր ինծի օգնել ուրիշ ո՛եւէ եղանակով։

Պ. տը Լօնըրէ քանի մը վայրկեան վարանոտ մնաց, յետոյ բազուկներն երկնցունելով գոչեց.

—Եկուր, զաւակս, իրաւունք ունիս քանի որ կը սիրես այդ երիտասարդը, և համոզուած ես իր անմեղութեանը, ես ալ քեզի պէս համոզուած եմ, և ապահով՝ թէ անիկա յանցաւոր չէ։ Աջակցութիւն տալով քեզ, կրկին պարտք մը պիտի կատարեմ. փրկել անմեղ մը, և երջանիկ ընել քեզ։

Ալիս, աչքերն արտասուալից, համբուրեց իր մեծ հայրը, շնորհակալութիւններ թոթովելով։ Ցեւոյ ծերունին բռնելով անոր ձեռքէն և սիրով մը տանելով իր մօտ, նստեցաւ և ըսաւ.

—Աջակցութիւնս քեզի տալս շատ լաւ, բայց պէտք է որ ազդեցիկ ըլլայ։ Այս արդիւնքը ձեռք բերելու համար անհրաժեշտ է որ գիտնամ ձեր յարաբերութեանց բոլոր մանրամասնութիւնները, և Մաքսիմին ով ըլլալը։ Պատմէ տեսնեմ բոլոր գիտցածդ։

Մանկամարդ աղջիկը սկսաւ իր սրտի վէպին պատմութիւնը, և ամեն գիտցածը յայտնեց տը Լօնըրէ կոմսին իր ազնուութիւնը տիկին Մարիօնի, իր որդւոյն ծըրագիրները, մէկ խօսքով ինչ որ ըրած էր։

—Եւ կ'ըսես որ տիկին Մարիօն հարցաքննիչ դատաւոր մը կը ճանչնայ ի Փարիզ։

—Այնպէս հաւաստեց, նոյն իսկ կը կարծեմ որ այս դատաւոր Մաքսիմի մօր մեկ փափագին առջեւ գլուխ միայն կը ծռէր։

—Ի՞նչ բան ենթադրել կուտայ քեզ...

—Տիկին Մարիօնի կեանքին մէջ մշտաւոր գաղտնիք մը կայ, գուշակեցի, և ենթադրեցի թէ այս գաղտնիքին խառնուած գլխաւոր անձը այն հարցաքննիչ դատաւորն ըլլալու է որուն վրայ կը խօսիմ։

—Ըսա՞ւ քեզ այդ դատաւորին անունը։

—Այո՛։ Ա՛հ, զգացած յուզումս, քաշած տառապանքս յիշողութիւնս տկարացուցին. չեմ յիշեր այդ անունը։

—Անհրաժեշտ է սակայն որ գիտնանք։ Պիտի տեսնեմ Տիւշաթէլը, և երկուքս միասին պիտի գործենք։ Քանի որ արդէն գացեր ես տիկին Մարիօնին տունը, նորէն երթալու ես. գիտնալու ամենէն կարեւոր բանը սա է թէ ամբաստանեալը ինչ վիճակ ունի այժմ, ի՛նչ ամբաստանութիւններ կը ծանրանան իր վրայ, անոնց ճիշդ արժէքը, իր ձերբակալման որոշ չարժառիթները։ Անշուշտ գիտես, խեղճ զաւակս, թէ արդարութիւնը անձի մը դէմ չի գործեր՝ մինչեւ որ անոր յանցաւորութեան մասին բաւական ապացոյցներ չունենայ։ Մաքսիմի դէմ ի՛նչ ընթացք բռնուեր է։ Այս պէտք է որ գիտնանք։

—Ա՛հ, մեծ հայր, դուն ալ ինծի կը պատմես ինչ որ ըսաւ Պ. տը Պօնէօյլ Մարքիզը։

—Պօնէօյլ մարքի՞զը հոս։

—Բայց ձեր հրաւէրով։

—Իմ հրաւէ՞րս։ Երբէք...

—Այնպէս ըսաւ մարքիզը. շատ զգացուած կ'երեւէր իմ հիւանդութենէս։

—Ա՛հ, այո, իրաւունք ունի, կը յիշեմ թէ արտօնեցի Պ. տը Պօնէօյլը, կամ մանաւանդ ինքն էր որ ինքզինքին շնորհեց այդ արտօնութիւնը։ Ուրիշ կերպ կրնայի՞ ընել. այս երիտասարդ ակամայ պատճառն եղաւ քու նուաղմանդ, շատ բնական էր որ իր զղջի խորին արտայայտութիւններուն հանդէպ այս զոհացումը շնորհէի իրեն։

—Այդ պատճառաւ իմ սենեակս ընդունեցի Պ. տը Պօնէօյլ մարքիզը որուն ներկայութիւնը բնաւ հաճոյ չէ ինծի։ Ըսէք, մեծ հայրս, շարունակելո՞ւ եմ այդ երիտասարդն ընդունիլ։

—Չեմ գիտեր ինչ պատճառաւ քու նշանածիդ բարեկամը հաճելի չէ ինծ, բայց չե՞ս կարծեր որ օգտակար ըլլայ մեզ՝ մեր խուզարկութեանց մէջ։

—Այնպէս կը կարծէի։

—Բայց, ըսաւ Պ. տը Լօնըրէ, մեր խօսակցութեան գլխաւոր նիւթին դառնանք։

Այս միջոցին Մառի, դուռը կիսովին բանալով, ծանոյց Տօքթ. Տիւշաթէլի գալուստը։

Պ. տը Լօնըրէ, բժիշկին ընդ առաջ վազեց։

—Ա՛հ, սիրելի բարեկամս, ըսաւ, ճիշդ ատենին կը հասնիք։

—Իբրեւ բժի՞շկ, թէ իբրեւ բարեկամ։

—Իբրեւ բարեկամ։

—Ի՞նչ ըսել կ'ուզէք։

Այս բառերն արտասանած պահուն տօքթօրը արագ ակնարկով քննեց կոմսն ու Ալիսը։ Անոնց յուզումը դեռ անցած չըլլալով դիւրին էր նշմարել։ Տօքթօրը յիշեց մանկամարդ աղջկան հետ ունեցած խօսակցութիւնը, և ենթադրեց որ ինք չէր Ալիսի միակ խորհրդակիցը։ Ուստի այս հարցումն ըրած պահուն պատասխանը միտքէն կ'անցնէր։

—Բաւական ծանր բաներու վրայ խօսելիք ունիմ ձեզ, և կանխաւ ապահով եմ թէ բոլոր ուշադրութիւնդ պիտի շնորհէք ինծի, միանգամայն ձեր խորհուրդներովը պիտի աջակցիք մեզ, ըսաւ Պ. տը Լօնըրէ։

Տօքթօրը՝ իրեն ըլլալիք խոստովանութեանց ի՛նչ տեսակ բան ըլլալն իսկ գուշակելու երեւոյթ չունէր։ Զարմացական շեշտով մը պատասխանեց.

—Օ՛հ, օ՛հ, ծանր բանե՞ր։

—Այո, և քանի որ թոռս ձեր դիմացը կը տեսնաք, պէտք է աւելցնեմ թէ խնդիրն իր վրայ է։

—Խօսեցէք։

—Ինծի պատմեցիք դատական գործի մը դարձուածքները որոց խառնուեցաք։ Կուզեմ խօսիլ տանս բարեկամ Պ. Մաքսիմ Մարիօն երիտասարդին վրայ։

Պ. Տիւշաթէլ շարժում մը ըրաւ.

—Կուզէի ճշդիւ հասկնալ, շարունակեց Պ. տը Լօնըրէ, այս առթիւ կատարուած դատավարութիւնը։ Արագօրէն յայտնեցիք ինծի ամբողջ եղելութիւն մը որ գրեթէ մոռցածին երեւցաւ. Թուեցաւ ինծի թէ տեսակ մը վէպ կը լսեմ որ բնաւ չի յարմարիր արդարութեան բռնած լուրջ բանին հետ։ Այսօր, այս պահուս, պէտք է իմացնէք ինծի ճշգրիտ կերպով թէ ինչ եղած է և ես մեծ շահ ունիմ ճշմարտութիւնն հասկնալու, վասնզի թոռս կը սիրէ այդ Մաքսիմը։

Տօքթօրը չպատասխանեց։ Ծռեց գլուխը, խորհրդածելու երեւոյթով։ Ալիս, յուզուած, դողահար, թիկնաթոռի մը վրայ ինկած էր։

—Բան մը չէ՞ք ըսեր, բարեկամս, շարունակեց ծերունին, և ինծի պէս, սարսափած կ'երեւինաք այս լուրէն։

Պ. Տիւշաթէլ Ալիսին մօտենալով բռնեց անոր ձեռքը և նայելով մանկամարդ աղջկան դէմքը, խուլ ձայնով մը ըսաւ.

(Շարունակելի)

Կ. ՊՈԼԻՍ, 1895 ԴԵԿՏ. 27/8 ՅՈՒՆ. 1896

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆՔ

ԱՂՔԱՏՆԵՐՈՒՆ ԿԱՂԱՆԴԸ

Աղքատներն յիշել ամէն ժամանակ պարտականութիւն է մարդասիրութեան ու քրիստոնէութեան․ Բայց ինչպէս անցեալներն ալ ըսած էինք՝ առաջիկայ տօներուն վրայ խօսելով, ձմրան պէս դժնդակ եղանակի մը մէջ, երբ այնքան ցուրտ և խոնաւ օդ մը կը տիրէ, թէ մարդասիրութեան և թէ քրիստոնէութեան պարտականութիւնը կրկնապատիկ է․ Սրտաճմլիկ է աղքատներուն ու թշուառներուն վիճակը թէ քաղաքներուն և թէ գիւղերուն մէջ․ Մանաւանդ երբ երկրաշարժ, կամ հրդեհ, կամ եռաշտութիւն և կամ մարախներ փճացած են բերքերուն, գոյքերուն ու տուներուն կամ տնակներուն, և ուր ուրեք հնամախտի, ժանտատենդի, ինֆլուէնցայի նման համաճարակներ ընտանիքին կարեւորագոյն անդամներն առած տարած են, զանոնք որ ընտանիքին հացը կը բերէին, հոն կարօտութիւններն աւելի կսկծալի են, և՝ աւա՜ղ՝ աւելի եւս մահաբեր․

Մեր Ներքին Լուրերու շարքին մէջ ընթերցողք յաճախ տեսած են այսպիսի արկածներու պատահիլը ո՛չ միայն մայրաքաղաքիս մէջ այլ և գաւառաց զանազան կողմերն, և գուշակ մ՚ըլլալու պէտք չկայ կռահելու համար թէ այսպիսի ընտանեաց վիճակն ինչ է, և ինչ կրնայ ըլլալ այսպիսի ձմրան մը մէջ․ Մահն ամէն ժամանակ և ամենուրեք կորուստ է․ Բայց երբ կուգայ իր հայրը վաստկողէն զրկել աղքատիկ ընտանիք մը, կամ երբ կուգայ քիչ շատ բարեկեցիկ ընտանիք մը ապրուստի միջոցներէն զրկման ու թշուառութեան մատնել, կը հասկցուի թէ ո՛րքան աւելի աղետաբեր պէտք է ըլլայ․ Անկէ աւելի մեծ մարդասիրութիւն չըլլար, քրիստոնէութեան համար ալ անկէ աւելի առաքինական և աւելի պատուաբեր գործ չի կրնար ըլլալ քան միջոց ընծայել այնպիսի խղճալի ընտանիքներու՝ առանց խիստ ձմեռներն անցունելու՝ հոգին ու մարմինը մէկտեղ պահելու չափ սնունդով ու պատսպարութեամբ․ Խնդրուածը բարեկեցութիւն չէ, այլ չմեռնելու չափ ուտելիք, և ցրտահար չհիւանդնալու կամ չսառելու չափ հագուստ․ Այսչափ պարզ կաղանդչէք մ՚ալ ո՞վ կրնայ զլանալ աղքատին․

Եւ եթէ հարկ ըլլայ՝ խեղճերուն դէմ այսչափ կաղանդչէք մ՚ընծայելու համար՝ հրաժարիլ մեր սովորական կաղանդչէքէն ալ, կաղանդէն ալ, արդեօք այսպիսի համեստ զոհաբերութիւն մը անհանդուրժելի՞, անկարելի՞ պիտի թուի բոլոր այն ազնիւ զգացումներուն որով կը սիրենք պարծիլ․

Ազգ. Թերթերուն երեկի թուով յիշուած էր մայրաքաղաքիս եկեղեցեաց մէջ կարդացուած մարդասիրական խրատականն, որով բարեպաշտ ժողովրդեան յորդոր կը կարդացուէր՝ Ամանորի առթիւ անպէտ ծախքեր չընել և այդ նպատակաւ վատնուելիք դրամը յատկացնել կարօտելոց օգնութիւն ընելու՝ ձմրան դժնդակ եղանակիս մէջ․ Գրըւած էր նաեւ թէ Բերայի, Գաթըգիւղի, Խասգիւղի, Սկիւտարի, Սամաթիոյ, Գալաթի և ուրիշ թաղերու մէջ արդէն շատեր սկսած են կաղանդի պտուղի փոխարէն գումարներ նուիրել Թաղական Խորհուրդներուն կամ քարոզիչներուն, աղքատներուն համար, նաեւ տաքցնող զգեստներ — ֆանէլա, բալդօ, բուրդ գուլպա, հաստ ճերմակեղէն, վերմակ, ձեռնոց, են․

Այս մարդասիրական գործը մեզ կանխաւ ջատագոված ըլլալով, այսօր աւելի եւս գոհ ենք որ այդ մարդասիրական փափաք ժողովրդեան ինքնաբուխ զգացումներուն մէջ արձագանգ գտած է․ Հետեւապէս, ապահով ենք թէ աղքատներուն և խեղճերուն նկատմամբ գէթ Կ. Պոլսոյ ժողովուրդն իր նուիրական պարտաւորութիւնը պիտի կատարէ․ Ուրիշ քիչ շատ բարեկեցիկ քաղաքներու ժողովուրդն ալ Պոլսոյ ժողովուրդէն նուազ բարեսէր, նուազ աղքատասէր համարելու պատճառ չունինք․ Օրինակի համար, Իզմիրի Հայերն իրենց քաղաքին աղքատներն ու խեղճերն հոգալու մասին այսպիսի ցրտաշունչ և դժնդակ եղանակներու մէջ գովելի փութաջանութիւն ցուցած են, յորմէ այս անգամ աւելի մեծ արդիւնք սպասելու իրաւունք ունինք․

Եւ արդէն, երբ այսպիսի աղքատներուն և խեղճերուն ինչ տեսակ կաղանդ և Ծնունդ անցունելն աչքերնուս առջեւ բերենք, կամ երբ զանոնք իրենց պարտկուած խորշերուն մէջ վայրկեան մը տեսնենք, ի՞նչպէս կրնանք ուրախ զուարթ կաղանդ և Ծնունդ տօնել․ Այն կաղանդի սեղանէն որոյ շուրջ սովորութիւն ունէինք շարուիլ տաքուկ սենեկին մէջ, ի՞նչ համ կրնանք առնուլ այսքան դառնաշունչ, ցուրտ, խոնաւ ձմրան մը մէջ․ Բանի որ համ պիտի չառնունք, աւելի աղէկ չէ՞, մանաւանդ աւելի խնայասիրական չէ՞ բոլորովին զանց առնուլ, և անոր մսխուելիք դրամը գո՛նէ մասամբ գործածել աղքատասիրութեան ու մարդասիրութեան գեղեցիկ որքան օգտակար գործի մը․ Իրաւ, այն սեղանը մեզ մեզմէ աւելի մեր զաւկներուն համար կը շքեղենք ամէն կաղանդի․ Բայց թո՛ղ մեր փոքրիկներն ալ կանուխէն վարժուին Քրիստոսի պատուիրած աղքատասիրութեան․

Մնաց որ, նոյն իսկ Կ. Պոլսոյ Էսնաֆին տնտեսական վիճակն այնպէս է որ ապահով ենք թէ շատեր գոհ պիտի ըլլան այս տարի կաղանդի ծախքէն զերծ մնալնուն համար, անոր մէկ մասն աղքատներուն և կարօտեալներուն յատկացնելու պայմանաւ․ Վերջապէս, առողջարաններ ալ գոհ պիտի ըլլան որկրամոլութեան վնասաբեր առիթ մը պակսիլը տեսնելով մեր մէջ․

Մարդասիրական տնօրինութիւն մը որ այսքան տարբեր նկատումներով կ՚արդարանայ, կ՚արժէ որ մեր ամենուս համար ընդհանուր կանոն մ՚ըլլայ այսպիսի ամենախիստ ձմրան մը մէջ, կսկծալի կարօտութիւններու առջեւ․

Բ. Ք.

Քաղաքական կացութիւն

ԹՐԱՆՍՎԱԱԼԻ ԽՆԴԻՐԸ

ԱՆԿՈՒՄ ՍԸՐ ՍԻՍԻԼ ՌՕՏՍԻ

Թրանսվաալի արշաւանքն արդէն իսկ ծանր հետեւանք մ՚ունեցաւ․ Հարաւային Ափրիկէի Նաբոլէոնը, կամ Պիզմարքն, (ինչպէս որ կ՚ըսեն) հռչակաւոր Սըր Սիսիլ Ռօտս, տապալեցաւ․

Իր ստորադաս պաշտօնակալին՝ Տքդ. Ճէյմսընի անպատեհ և մեղապարտ ընթացքին ամէն կողմէ և նոյն իսկ Վեհ. Թագուհւոյն կառավարութեան կողմէ պախարակուիլը տեսնելով, Սըր Սիսիլ հրաժարական տուաւ, զոր բրիտանեան կառավարութիւնը փութաց ընդունիլ․

Իր յաջորդին անունը կարեւորութիւն չունի․ Կարեւորագոյն դէպքն է նոյն ինքն Սըր Սիսիլի անկումն, այն մարդուն որ երկար տարիներէ ի վեր Բարեյուսոյ Հրուանդանի գաղթականութեան վարչապետութիւնը կը վարէր աննման յաջողութեամբ, որ ո՛չ միայն գաղթականներուն, այլ և բովանդակ բրիտանեան ազգին ամենակատարեալ վստահութիւնն ու սքանչացումը կը վայելէր իր եզական ճարպիկութեան, հեռատեսութեան ու կորովին համար, և նոյն իսկ ֆրանսական, գերմանական և ուրիշ մեծ ազգերուն նախանձը կը շարժէր իր ձեռք բերած նշանաւոր և յանկարծին արդիւնքներով․

Անկէ մեծ զոհողութեամբ մը Անգլիոյ կառավարութիւնը չէր կրնար իր անկեղծութիւնն յայտնել բայց եթէ ընդունելով հրաժարականն այն իրաւցնէ մեծ մարդուն, որ ճշմարիտ հիմնադիրն էր Հարաւային Ափրիկէի անգլ. գաղթականութեան մեծութեան․

Հարաւ-Ափրիկեան անգլիական աշխարհակալութեան ուղղութիւնն աւելի համեստ ձեռքերու հանձնելուն շնորհիւ, յուսալի է որ խնդիրն իր դրդուիչ հանգամանքը կորսնցնէ, և փոխադարձ զիջողութեամբք վերջանայ, գէթ առայժմ․

ՀՐԱԺԱՐՈՒՄ

ՄԱՐՇԱԼ ՄԱՐԹԻՆԷԶ ՔԱՄՓՈՍԻ

Քուպայի դէպքերն ալ ուրիշ մեծահամբաւ անձնաւորութեան մը հրաժարման պատճառ եղան, այն է Մարեշալ Մարթինէզ Քամբոս․

Սպանիոյ Նախորդ պատերազմին մէջ ցուցած զինուորական տաղանդներով, Սպանիոյ թագաւորական արքի դրութեան վերահաստատման մէջ ունեցած մեծ մասնակցութեամբ, նաեւ իբրեւ վարչական մարդ և քաղաքագէտ իր հանրածանօթ խոհականութեամբ ու փորձառութեամբ, Մարթինէզ Քամբոս Մարեշալը քաջայարմար անձն ըլլալ կը թուէր գոհացուցիչ ելք մը տալու Քուպայի խնդրոյն, եթէ ելք մը կրնար ունենալ այն խնդիր․

Բայց հիմա, դէպքերուն բերմունքով և Սպանիոյ հանրային կարծեաց աննպաստ դիտողութեանց առջեւ, Մարեշալն իր հրաժարականը վերջնապէս ծանուցեր է Մատրիտի կառավարութեան․

Անգլիացի սպայներն որք վերջերս սպանիական բանակին հետեւած էին ի Քուպա, կը յայտարարէին որ եթէ Քուպացիք կարենան Մադանզասի նահանգին մէջ պահպանել իրենց դիրքը, խնդրոյն ի նպաստ իրենց լուծումն ապահովեալ է․

Արդ, վերջին հեռագրեր կը ծանուցանեն թէ Քուպացիք յաջողեր են ամրանալ Մադանզասի նահանգին մէջ․ Ըսել է թէ Մարեշալին զանոնք նոյն նահանգէն դուրս հանելուն առջի պաշտօնական զեկոյցներն հիմնաւոր չէին․ Վերջին լուրն ա՛յն է որ Քուպացիք նոյն իսկ Հավանա մայրաքաղաքին առջեւ հասեր են, և թէ իրենց առջեւ բաւական թուով զօրք չի գտնուիր, քանի որ զօրքերն այլուր զբաղած են․ Այս պարագայք հարկաւ իրաւունք կուտան Մատրիտի լրագիրներուն, ամենէն յոռետես ենթադրութիւններն ընելու․

ՀԵՌԱԳԻՐ

ԹՐԱՆՍՎԱԱԼԻ ԽՆԴԻՐԸ

ՊԵՐԼԻՆ, 6 Յունուար․—Հարաւային-Ափրիկեան Հանրապետութեան Նախագահ Տքդ. Քրիւկըր հեռագիր մը ղրկեց Վիլհէլմ կայսեր՝ շնորհակալութիւն յայտնելով Ն. Վեհափառութեան խնդակցութեան համար, «որոյ բոլոր արժէքը կը հասկնայ լիովին»․ Հեռագիրը կ՚աւարտի սապէս․ «Կը յուսանք թէ կարելի եղածը պիտի ընենք ապահովելու համար մեր Հանրապետութեան անկախութիւնն և տեւականութիւնը»․

ԼՈՆՏՈՆ․—Տքդ. Քրիւկըր, պատասխանելով Պ. Չէմպըլէյնի հեռագրին որով իր մարդասիրութեան կոչում կ՚ընէր, հեռագրեց թէ հրաման տուած է որ պատերազմական գերիներն հրացանի չբռնուին․ Նախագահը կ՚աւելցնէ թէ գերիներուն հետ պիտի վարուի Հանրապետութեան սովորութեան համեմատ, զանոնք դատել տալով հասարակ դատարանաց առջեւ, և կը յուսայ որ Անգլիոյ ազդեցութիւնը պիտի արգիլէ ապագայ արշաւանքներ․ Պ. Չէմպըլէյն պատասխանեց թէ պաշտօնատար մը ղրկած է Հարաւային-Ափրիկէ՝ արշաւանքի կարելիութիւնն արգիլելու համար․ Կը հաստատէ թէ Անգլիա ճշդիւ պիտի պահէ 1884ի պայմանագրութիւնը․

—Բարեյուսոյ Գլխին նախարարապետ Սըր Սիսիլ Ռօտս հրաժարական տուաւ․ Բարեյուսոյ Գլխին կառավարիչ և ընդհանուր հրամանատար Սըր Հ. Ռօպինսըն ընդունեց հրաժարականը․ Յաջորդը պիտի ըլլայ Սըր Կորտոն Սբրիկ․

ԱՆԳԼԻՈՅ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԸ

ԼՈՆՏՈՆ, 6 Յունուար․—Երեսփ. Ժողովոյն նախագահ Պ. Ուիլլիըմ Կըլլի Գանէ դարձաւ․ Այս վերադարձ կը վերագրուի Խորհրդարանին մօտալուտ գումարման․

ՔՈՒՊԱՅԻ ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆԸ

ՄԱՏՐԻՏ․—Քուպացիներն անցան Հավանայէ Գազապանէ տանող երկաթուղին․ Դիտաւորութիւննին է գրաւել Բինալ տէլ Րիօ նահանգը․ Մատրիտի լրագիրներ շատ յոռետես յօդուածներ կը հրատարակեն․

—Հավանայէ պաշտօնական հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ սպանիական զօրքերը կեցուցեր են դէպ արեւմուտք յառաջացող Քուպացիները․ Զօրավար Նավարրօ յաղթեր է անոնց․ Մանրամասնութիւններ կը պակսին․

— Հէրըլտօ լրագիրը կը հաստատէ թէ Մարեշալ Մարթինէզ Քամբոս հեռագրով հրաժարական գրեր է կառավարութեան․

ՆԻՒ-ԵՈՐՔ․ — Հավայէ կը հեռագրեն թէ Քուպացիներուն մեծ մասը Բինալ տէլ Րիօ հասեր է․ Քուպացիներու ջոկատներ Հավանայէ 12 մղոն հեռու են․

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ

ՆԻՍ․ —Ելմտական նախարար Պ. Տումէ այցելութեան գնաց այսօր Ռուսիոյ գահաժառանգ իշխանին, որ դուրս ելած էր՝ իր ամենօրեայ հետիոտն պտոյտը կատարելու․ Մեծ-դքսին հետեւորդ Սղօբելյեւէկ Պառոնը ցաւ յայտնեց Զարեւիչին բացակայութեան համար, և յայտարարեց թէ իշխանը շատ գոհ մնացած է Ֆրանսայի մէջ բնակելէն․ Առողջութիւնն օրէ օր կը բարւոքի․

ՀՕՀԷՆԼՕՀԷ ԻՇԽԱՆ

ՊԵՐԼԻՆ․—Զրոյց կայ թէ Հօհէնլօհէ իշխան հրաժարական տուեր է․

ՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՓՈՐՁ ՄԸ

Այսօրուան Հայրենիք մէջ ցաւօք սրտի կը կարդանք թէ երկուշաբթի երեկոյ Արփիար էֆէնտի Արփիարեան Հայրենիքի խմբագրատունէն մեկնելով իր բնակարանը գացած պահուն երբ Թաքսիմի զօրանոցին առջեւ կը հասնի, մարդ մը, որ իրեն կը հետեւէր, մէկ ձեռքը Արփիար էֆ.ի ուսին վրայ կը դնէ և միւսովը դաշոյն մը կ՚ուզէ անոր կուրծքին․ Արփիար էֆ. ետ դառնալով կուզէ ինքզինքը ազատել․ այդ միջոցին երեք հարուած կ՚առանայ մինչ իր հովանոցը անոր գլխուն կը զարնէր․ Յարձակողը դէպի Թաքսիմ վազելով աներեւոյթ կ՚ըլլայ․

Հարուածին երկուքը սրտին ուղղուած էին, բայց վրիպելով բազուկին վերի կողմէն հանդիպեր են, իսկ երրորդը տրուած է աջ ծիծին տակը․ Յուսալի է որ վէրքերը քիչ օրէն կապաքինին․

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ․ — Հալէպի նահանգին կուսակալի օգնական անուանեցաւ Պետական Խորհրդոյ անդամներէն Հաճի Բէքիր պէյ, որուն Ռումէլի Պէյլէրպէյլիի ստիճան տրուեցաւ․

Պալայի առաջին ստիճան տրուեցաւ Արտաքին գործոց նախարարութեան հպատակութեանց դիւանին տնօրէն Սալիմ պէյի․

Սըվազի նահանգին Հաֆիզ գաւառակին գայմագամ անուանեցաւ Րաշիտ էֆէնտի․

Պոլսոյ նախնական դատարանի պատժական առաջին ճիւղին նախագահ անուանեցաւ նոյն դատարանի պատժական երկրորդ ճիւղին նախագահ Խալիլ պէյ․

Պոլսոյ նախնական դատարանի պատժական երկրորդ ճիւղին նախագահ անուանեցաւ Սկիւտարի նախնական դատարանի անդամներէն Նէշէթ պէյ․

Սկիւտարի նախնական դատարանին անդամ անուանեցաւ Պոլսոյ վերաքննիչ ատեանին ընդհանուր դատախազի օգնականներէն Րէուֆ պէյ․

Պոլսոյ Նախնական դատարանին անդամ անուանեցաւ նոյն դատարանի ընդհանուր դատախազի օգնականներէն Հաֆըզ պէյ․

Պոլսոյ վերաքննիչ ատեանին ընդհանուր դատախազի օգնական անուանեցաւ նոյն դատարանի օգնական անդամներէն Ալի պէյ․

Պոլսոյ վերաքննիչ ատեանին օգնական անդամ անուանեցաւ Սկիւտարի նախնական դատարանին օգնական անդամ Սաքիպ պէյ․

Պոլսոյ նախնական դատարանին օգնական անդամ անուանեցաւ Վճռաբեկ ատեանի քարտուղարներէն Իպրահիմ պէյ․

Հալէպի նահանգին Նախնական դատարանի պատժական ճիւղին Նախագահ անուանեցաւ նոյն դատարանին ընդհանուր դատախազի օգնական Հասիպ էֆէնտի․

Էնկիւրիի նահանգին Նախնական դատարանի պատժական ճիւղին նախագահ անուանեցաւ Պէրութի նահանգին Նախնական դատարանի պատժական ճիւղին Նախորդ նախագահ Համիտ էֆէնտի․

Առաջին կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ Վիէննայի պապական Նուիրակ Տ. Ակլիարտիի․

Երկրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Էտիրնէի աւստրիական ընդհանուր հիւպատոս Պ. Տըքերտիի․

Երրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Պաղտատի ռուսական հիւպատոս Պ. Մաշքոֆի․

Երրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ Արտաքին գործոց նախարարութեան հպատակութեանց դիւանին տնօրէն օգնականներէն Սթավրաքի էֆէնտիի․

Չորրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ Լէմնոսի կղզւոյն կառավարիչ Սաիդ պէյի․

Հինգերորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Քօսմօբօլիթ դը լ՚Օրիան լրագրոյ խմբագիրներէն Պ. Ժօրժ Քլայնի․

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ․—Փարիզի օսմանեան նախորդ դեսպան Զիհա փաշա երէկ Բ. Դուռը գնաց և տեսակցեցաւ Արտաքին գործոց վսեմ. Նախարարին հետ․

ԼՈՆՏՈՆԻ օսմանեան դեսպան Ռօսթէմ փաշա Անթօբուլօ յունուար 3ին (Ն. Տ.) առաջին անգամ արտաքին գործոց պաշտօնատունն երթալով, տեսակցեր է նախարարապետ և արտաքին գործոց նախարար Լորտ Սալզպըրիի հետ․

ԵԼՄՏԱՑՈՅՑԻ յանձնաժողովը երէկ ալ ի նիստ գումարուեցաւ նախագահութեամբ Առեւտրական ու Հանրօգուտ շինութեանց նախարար Մահմուտ Ճէլալէտտին փաշայի և մինչեւ ուշ ժամանակ խորհրդակցութիւններ կատարեց․

ԱԹԷՆՔԻ օսմանեան դեսպան Ասըմ պէյ Եօրկիոս թագաւորին ներկայանալով, յանձնարարագիրը մատուցեր է ինչպէս նաեւ իր նախորդին՝ Շաքիր փաշայի հրաժեշտի գիրը․

ՌՈՒՍԱԿԱՆ դեսպան Պ. Նէլիտօֆ ու կինը Ծնունդի առջի գիշերը հանդէս մը կազմակերպեցին տղայոց համար․ Դեսպանատան մեծ սրահին մէջ Ծննդեան ծառ մը զետեղուած էր, որուն ճիւղերէն կախուած էին բազմաթիւ գեղեցիկ նուէրներ․ Դեսպանատան ու հիւպատոսարանի պաշտօնեայք ու անոնց ընտանիքները միայն հրաւիրուած էին․

—Ծնունդի առաւօտուն, դեսպանը, բոլոր պաշտօնեայք, Գարատոզի գործակատարն և Պօյէթֆը ու Տօնէց պահականաւերու սպայք և նաւաստիք ներկայ գտնուեցան դեսպանատան մատրան մէջ կատարուած կրօնական արարողութեանց․

ՄՕՐԱԹՕՐԻՈՄ․—Մօնիթէօր վերապահութեամբ զրոյց մը կը յիշէ թէ Մօրաթօրիոմը երկու ամիս եւս երկարելու մասին խնդիր մատուցանելու կարծիքը հաստատութիւն կը գտնէ․

ՌԱՈՒՖ ՓԱՇԱ․—Կայս. Իրատէ մը հրամայած է Հալէպի նորընտիր կուսակալ Ռաուֆ փաշայի 35,000 ղրուշ վճարել՝ իբրեւ ճամբու ծախք․

Պ. ՍՕՎԱԺՕ, որ Մեծ Շուկայի վերաշինութեանը համար ծրագիր մատուցած էր, իբրեւ հրաշխաւորութիւն գումար մը յանձնած էր Օսմ. Պանքային․ Արդ, ձեռնհաս իշխանութիւնը գրած է Բ. Դրան որ այդ գումար վերադարձուի Պ. Սօվաժօի․

ՄԱՆԱՍՏԸՐ-ՍԷԼԱՆԻԿԻ երկաթուղւոյն Դեկտեմբեր ամսուան (Ն. Տ.) հասոյթն եղած է 456,000 ղրուշ․

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՅԻՆ ընդհանուր տնօրէն Սըր Էտկար Վինսընթ, որ Վիէննա գնաց, այսօր մայրաքաղաքս կը դառնայ․ Մօնիթէօր կ՚ըսէ թէ Սըր Էտկար Վինսընթի ուղեւորութիւնը յուսացուած արդիւնքն ունեցած է և թէ համաձայնութիւն մը գոյացած է կարգադրութիւն մը ընելու՝ ի նպաստ տեղական արժէթղթոց․

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ դեսպան Սըր Ֆիլիփ Քըրրի ուրբաթ իրիկուն դեսպանատան սրահներէ միոյն մէջ հանդէս մը կազմակերպել տուաւ դեսպանատան սպասաւորներուն համար, որք հրաւիրեցին իրենց բարեկամներն ու ազգականներն և պարեցին․ Սրահին մէկ անկիւնը ճաշասեղան մը պատրաստուած էր․

ՔԱՐԱՓՆԵՐԸ․—Առջի օրը մաքսային վերատեսուչ Հասան Ֆէհմի փաշայի նախագահութեամբ յանձնաժողով մը ի նիստ գումարուեցաւ և խորհրդակցութիւններ կատարեց մաքսային այն խնդրոյն վրայ, որք կը վերաբերին քարափներու շինուած մասին․ Ներկայ էր նաեւ քարափանց ընկերութեան ներկայացուցիչ Պ. Կռանէ․

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ․—Չէրքէզքէօյի ու Հատըմքէօյի միջեւ ձիւնի սաստիկ փոթորիկներու պատճառաւ պայմանագրական կառախումբն երէկ առաւօտ սովորականէն երկու ժամ ուշ ժամանեց․

ՅՈՒՆԱՑ Պատրիարքարանի խառն ժողովն, իր շաբաթ օրուան նիստին մէջ, Պատրիարքարանի ելմտացոյցին քննութեամբն զբաղեցաւ և որոշեց զեղչեր ընել պաշտօնէից ամսականին վրայ՝ հետեւեալ կերպով․ հինգ հարիւր ղրուշ և անկէց աւելի առնողներէն՝ հարիւրին հինգ, հազար ղրուշ և անկէց աւելիին համար հարիւրին ութ և երկու հազար ու աւելի առնողներուն համար հարիւրին տասներկու․ Այս որոշում մէկ տարուան համար գործադրելի պիտի ըլլայ․

—Ծննդեան տօնին առթիւ Ֆէնէրի Պատրիարքարանը դրամական նպաստներ բաշխել տուաւ յոյն բանտարկելոց․

Պ. ՌԸՆԷ ՊՕՏՈՒԻ, որ Եւրոպա կը պըտըտէր, իր որդւոյն հետ մայրաքաղաքս դարձաւ արեւելեան ճեպընթաց կառախումբով․

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ու Թղթատարական վերատեսչութիւնը ձեռնարկած է աւելի կանոնաւորելու օսմանեան երկրաց հեռագրական թելերու վիճակը, որպէս զի թէ հաղորդակցութիւնք յապաղմանց չենթարկին և թէ հասոյթներն աւելնան․

Վերատեսչութիւնը նախ սկսած է Անատոլուի հեռագրական թելերէն զոյգ երեք մասի բաժնելէ․ Ա. Կ. Պոլիս-Պաղտատ-Ֆաօի ճամբով Հնդկաստանի գիծը, Բ. Կ. Պոլիս-Հալէպ-Պէրութի ճամբով Եգիպտոսի գիծը և Գ. Քասթէմունի-Տրապիզոնի ճամբով Ռուսիա երկարող գիծը․ Առաջին գծին համար բարապաններու թիւը ու ամսաթոշակները պիտի աւելցուին և հեծեալ պիտի ըլլան, որպէս զի եթէ թելերն աւրուին, անմիջապէս կարելի ըլլայ նորոգել․

—Վերատեսչութեան հաշուակալութեան պաշտօնէից հաշիւները քննելու համար կազմեալ յանձնաժողովին պիտի մասնակցին նաեւ Հաշուակալութեանց Ատենի անդամ Ճէմալ պէյ ու քարտուղարներէն Րաուֆ պէյ․

ԳԱՆՁԳԻՒՂԻ առջեւ քարափ մը շինելու վերաբերեալ ծրագիրն ու քարտէսներն, զորս պատրաստած էր Ծովային Նախարարութիւնը, յանձնուած են Պետական Խորհրդոյ․ Այդ ծրագրով առաջարկուած է նաւամատոյցի տուրք մը հաստատել՝ իբրեւ փոխարէն շինութեան ծախուց․

ՀԱՆՐՕԳՈՒՏ շինութեանց նախարարութիւնը գրած է Սէլանիկի կուսակալութեան թէ Սէլանիկ-Կ. Պոլսոյ երկաթուղւոյ միացման գծին շահագործման Գոմիսէր կարգուած է երկրաչափ Տիմիթրաքի էֆէնտի․

ՆՈՐ ԾՐԱԳԻՐ․— Պոլսոյ օտար ապրանաց մաքսատան քարտուղարներէն Մուստաֆա Խալիտ պէյ՝ ծրագիր մը մատուցանելով Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին, յայտարարած է որ եթէ Կ. Պոլսոյ ու գաւառաց մաքսատանց մէջ մաքսատուրքի համար տրուած ընկալագրերու վրայ դրոշմաթուղթ փակցուի, բաւական հասոյթ մը պիտի գոյանայ․

ՊԵՏԱԿԱՆ Խորհուրդն, որ նկատողութեան առած էր՝ Ատանայի նահանգին մէջ գտնուած Սէյհան գետը մաքրելով նաւարկելի ընելու համար խնդրուած մենաշնորհին վերաբերեալ գրութիւնները, իր քննութիւններն աւարտած է և տեղեկագիրը պիտի մատուցանէ ձեռնհաս իշխանութեան․

ՇԱՔԱՐԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ․— Ատանայի նահանգին մէջ շաքարի գործարան մը հաստատելու համար տեղեկագիր մը ղրկուած ըլլալով․ Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութենէ հարցուցած է կուսակալութեան թէ նահանգին մէջ ճակնդեղ և շաքարեղէգ կը հասնի՞ թէ ոչ և եթէ կայ ի՛նչ համեմատութեամբ շաքար կրնան արտադրել․

ՄԵԾ ՇՈՒԿԱՅԻՆ նորոգութեան համար կազմեալ յանձնաժողովը երէկ ալ Մեծ Շուկան գնաց և քննութիւններ կատարեց․

ՕՍՄ. ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՔ․— Անցեալ օգոստոս ամսոյ մէկին՝ օսմ. հանրային պարտքն էր 128,901,509 օսմ. ոսկի․ Մինչդեռ 1894 տարւոյ օգոստոս մէկին այդ գումար 130,640,336 ոսկի էր, որ ըսել է թէ օսմ. հանրային պարտքը 1,700,000 ոսկիի չափ պակսած է․

ՎԻՃԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ․— Պէրութի նահանգին մէջ ելմտական 1310 տարւոյն սկիզբը արձանագրուած կային 301,900 արուներ․ Մինչեւ այդ տարւոյ վերջը 5706 մահեր ու 7545 ծնունդներ պատահած են, որով 1311 տարւոյն սկիզբը արուներու թիւն էր 303,709․

ՋՕՐՈՒՄ գաւառին հաշուակալ կարգուած է Տէվէլու գաւառակին ելմտական պաշտօնեայ Ֆախրի պէյ․

ՇՈԳԵՇԱՐԺ ԹՐԱՄՈՒԷՅ․ — Էրնէսթ Տըլէնս ստորագրութեամբ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին մատուցուած աղերսագիր մը 99 տարուան մենաշնորհ խնդրած է՝ Պալըքեսէրէն մինչեւ Էտրէմիտի ծովախորշը գըտնուած Աքչայ անուն նաւահանգիստը շոգեշարժ թրամուէյի գիծ մը շինելու՝ 75 հարիւրորդամետր լայնութեամբ․ Խնդրարկուն առաջարկած է կառավարութենէն ո և է ծախք չը պահանջել և միայն խնդրած է որ եթէ գծին վրայ կառավարութեան սեփական հողեր գտնուին, ձրիաբար տրուին իրեն․ Այդ աղերսագիր եպարքոսական պաշտօնագրով մը ղրկուած է Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան․

ՏԻՄԻԱԹԻ մէջ քոլերա գտնուելուն պատճառաւ, առողջապահական վարչութիւնը հրահանգած է հարկ եղած նահանգները՝ չընդունիլ և մերժել այն կողմերէն բերուած մորթերը․

ԴԱՏԱԿԱՆ Նախարարութեան ժողովէն հարցուած էր թէ Հուգուքի դատարանաց դիմող օտարահպատակներուն իրենց հիւպատոսարանի կողմէ տրուած փոխանորդագրերը կարելի՞ է ընդունիլ թէ ոչ կալուածական դատերու մէջ․ Ժողովը նկատելով որ կալուածական դատերու մէջ օտար հպատակներն, ըստ օրինի, օսմանեան օրինաց ենթակայ են, որոշած է թէ այդ կարգի դատերու մէջ անյարմար է ընդունիլ հիւպատոսարաններէն վաւերացած փոխանորդագրերը․ Այս որոշում մատուցուած է նախարարութեան․

ԳԱՍԱԲԱ-ԻԶՄԻՐԻ երկաթուղւոյն Դեկտ. 16ին աւարտող շաբթուան հասոյթն եղած է 2,059 ոսկի․ 1895 տարւոյ ընդհանուր հասոյթն է 139,300 ոսկի․

ԳԱՆՏԻԱՅԻ (Կրետէ) հելլենական փոխհիւպատոս կարգուած է Պ. Շարօն փոխանակ Պ. Տաչիքայի, որ ուրիշ տեղ փոխադրուած է․

ԿԷԼԻՊՕԼԻԷՆ կը գրեն թէ վերջերս հիւսիսային խիստ հովեր փչեր են և յետոյ ձիւն տեղացեր է․ Կէլիպօլուի ու Տարտանէլի միջեւ գտնուած հեռագրական թելը մէկ քանի օրէ ի վեր աւրուեր է․

ՍԷԼԱՆԻԿԷՆ կը գրեն թէ վերջերս ձիւն տեղացեր և սաստիկ ցուրտ ըրեր է, սակայն քիչ յետոյ օդն սկսեր է աստիճանաբար մեղմանալ․

ՁԻՒՆ ԵՒ ՓՈԹՈՐԻԿ․— Մէկ քանի օրուան սաստկաշունչ քամին այս առաւօտ ձիւնի փոխուեցաւ, որ տակաւին կը շարունակէ․

—Նախընթաց օր և երէկ մայրաքաղաքիս զանազան թաղերուն մէջ պատեր փլած են․ Սեւ ծովու և Մարմարայի մէջ փոթորիկը սաստիկ եղած է․

—Ջօրլուի երկաթուղւոյ կայարանին ու գիւղաքաղաքին միջեւ գտնուած ճամբան գոցուեր է ձիւնին առատութենէն․

ՈՃԻՐՔ ԵՒ ԱՐԿԱԾՔ․—Թարապիայի մէջ առջի օրը երկու տղաքներ՝ Միխալ ու Անէսթի՝ կռուի բռնուեցան, Միխալ դմելիով իր հակառակորդն երեսէն վիրաւորեց․

—Առջի օրը Պոլսոյ Ֆինճանճըլարի կողմը, հակառակ ուղղութեամբ գացող երկու վարձու կառքեր իրարու զարնուեցան․ Կառքերէն մին շրջեցաւ, սակայն մէջը գտնուողներուն, որք կին էին, վնաս մը չպատահեցաւ․

—Երէկ Ունգաբանի կողմը ալիւրի գործարանի մը ծխնելոյզը նորոգուած պահուն, երկայն տախտակ մը վար ինկաւ և նոյն միջոցին անկէց անցնող 9 տարեկան Պինանոզ անուն աղջկան մը երկու ոտքերը կոտրեց․

ԱԶԳ. ՕՍՄ. ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՈՒՑ

Շերամաբուծական վարժարանին բացումը, յառաջիկայ տարեշրջանին համար, տեղի պիտի ունենայ 1896 ապրիլ 1ին (Ն. Տ.)․ Հետեւապէս կը ծանուցուի այս վարժարանին դասընթացքներուն հետեւիլ փափաքողներուն թէ իրենց խնդրագիրները ներկայացնելու են վարժարանին տնօրէնութեան մինչեւ սոյն թուականը․ Անոնք ինչպէս նաեւ երկրորդ տարւոյ աշակերտները Պրուսա գտնուելու են բացման օրը․

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

ԱՌԻԹԷՆ ՕԳՈՒՏ ՔԱՂԷԼ

Պատուաւոր անձանց կողմանէ երաշխաւորեալ Տօմարակալութեան վարժ երիտասարդ մը, որ ունի գեղեցիկ գիր և տեղեակ է հայերէնի, թուրքերէնի և ֆրանսերէնի, պատրաստ է համեստ թոշակաւ վաճառականի մը քով երկրորդական դրագրի պաշտօն վարել․ Դիմել Արեւելքի խմբագրատունը․ 10—10

ԳԻՏՆԱԿԱՆ ՄԸ
Ի՞ՆՉՊԷՍ ՊԷՏՔ Է ԳԻՐՔ ԿԱՐԴԱԼ

Ա.

ՀԱՆԴԷՍ ԱՄՍՕՐԵԱՅԻ վերջին թիւէն կը քաղենք հետեւեալ օգտաշատ յօդուածը․

Դպրոցական խնդիր մը չէ, որ շօշափել կ՚ուզենք այս յօդուածով, այլ գիտականին, մասնագիտին քանի մը գործնական ակնարկութիւններ ընել, որոնց շնորհիւ՝ գիրք կարդալու արուեստը, որ ստուգիւ արուեստ մըն է, ունենայ այն պտուղներն, որոնց կը սպասէ ընթերցողը․

Ի՞նչ պէտք է կարդալ․ Այս հարցման պատասխանը պիտի չտանք հոս, վասն զի մեր նպատակէն կը շեղինք․ Եւ երկրորդ ամէն մարդ ըստ իր պիտոյից գիտէ կամ կրնայ իր գիտութիւնն յագեցնելու և կամ ընդարձակելու համար կարեւոր գրքերն ընտրել․ Յայտնի է թէ ամէն տպագիր գրքերն կարդալու՝ մարդկային կենաց տեւողութիւնը շատ կարճ է․ մանաւանդ այսօր, որ լեզուագիտական սահմանին ընդարձակուելովը, գրեթէ իւրաքանչիւր անհատ երկու կամ երեք լեզու գիտէ․ և ամէն լեզուաւ ալ մասնագիտական գրքեր ա՛նչափ առատ են, որ ընթերցողն ընտրութիւն ընելու համար իսկ, կը շուարի, կը շփոթի, և ճամբայ մը չի կրնար գտնել այս անել բաւիղէն ելլելու․

Բայց կրնանք համառօտ կերպով կարդալու կանոնները որոշել․ Գիտնականաց մէջ ընդհանուր համոզում կայ, թէ ի՛նչպէս պէտք չէ կարդալ․

Շտապ, չափազանց և անխնամ կերպով կարդալը չի կրնար մեծ օգուտ ունենալ մեր խորհրդածութեան և մտաց վրայ, վասն զի օտար գաղափարաց խուռն հոսանքը շատերուն ժամանակ չի տար կարդացածին վրայ մտածելու, խորհելու, և ասով իր ծանօթութեանց սահմանին մէջ տեղաւորելու օտար հեղինակներու կարծիքն ու մտքերը։ Շատ և անկանոն կերպով կարդալը շուտով կ'առաջնորդէ արագ եւ վեր ի վերոյ կարդալու, իսկ արագ կարդալը տեսակ մ'ընթերցման ախորժակ կամ աւելի տենչանք յառաջ կը բերէ, որով մարդ գրքերու վրայ կը յարձակի, զայն—այսպէս ըսելու համար— կուլէ, կը լափէ, և հազիւ թէ գիրքը թերթելու կը սկսի, և ահա ընդմիջած է, վերջն հասած է, և աչաց միջնորդութեամբն առած գաղափարաց յորդութիւնն արգելք կ'ըլլայ՝ կարդացածին վրայ մտածելու, դառնալու և զայն մարսելու։ Շոփէնհաուէր խրատ մը տուած է. «Սեպհական կարծիք ու խորհողութիւն չունենալու ամենէն ապահով միջոցն է՝ ամեն ազատ վայրկեանին ձեռքը գիրք մը ունենալ»։ Շատ կարդացողը՝ բազմագէտ կ'ըլլայ, բայց ոչ բազմահմուտ. շատ բանի տեղեկութիւն կունենայ, բայց հարեւանցի և մութ, ամեն ճիւղի վրայ եկած է, բայց ճիւղերու վրայ պտուղները տեսած չէ։ Վերջապէս արդիւնքն այս կ'ըլլայ, որ կարդացած մէկ կտորին կամ նախադասութեան ճշմարտութեան համոզուելու համար, նոյնին վրայ քիչ մը մտածելը մե՛ծ տանջանք կ'երեւայ իրեն. «այսպիսի պարապ բաներով վատնելու ժամանակ չունի»։ Տողերու վրայէն կը սահին, կը թռչին աչքերը, հանգիստ առնուլ պէտք է, բայց ո՞ւր... գրքին վերջին երեսին, և վերջին տողին աչքերը։ Գիրքը լմնցուց, ուրախ զուարթ. բայց հարցնենք թէ ի՞նչ կ'ըսէ նոյն գիրքը, ի՞նչ նոր մտքեր կան, ի՞նչ ուղղութիւն ունի, ի՞նչ սորված է այն գրքէն... և ոչ պատասխան կրնայ տալ. կամ տուած պատասխանն այնպէս անգոհացուցիչ է, որ մարդ կը տարակուսի թէ արդեօք իրապէս կարդացա՞ծ է նոյն գիրքը, թէ ոչ։ Եւ այս «կարդա՞լ» կ'անուանի։

Այսպիսի ընթերցման ամենավնասակար հետեւանքը կ'ունենան՝ միայն և միայն լրագիր կարդալով գոհ եղողները։ Լրագիր կարդալն օգտակար՝ և այլեւայլ պարագայից մէջ, շատ կարեւոր ընթերցում մ'է, բայց միայն լրագրական գիտութեամբ գոհ ըլլալ՝ ծանօթութեանց հորիզոնը չընդարձակել։ Լրագիր մ'՝ որչափ ալ մասնագիտական ըլլայ, էական պայմաններէն մէկն է բազմակողմանի ըլլալ. արդ բազմակողմանի ըլլալ և գոհացուցիչ հմտութիւն մը տալ իւր ընթերցողաց, անկարելի է. մանաւանդ կարդալու արուեստին անհմուտ ընթերցողաց շրջանակի մը համար, խուռն ծանօթութեանց և լուրերու հաւաքածոյի մը ծովուն մէջ չփոթել և անօգնական թողուլ, այս է միայն լրագրի մը ընթերցմանէ յառաջ եկած պտուղը։ Կերած կերակուրը չէ որ սնունդ կու տայ, կը կազդուրէ, այլ ա՛յն՝ զոր կրնանք մարսել, և մեր արեան նորոգիչ կազմիչ—մասանց նոր նիւթ կը մատակարարէ։

Կէս գիտնական, կամ ծանծաղամիտ իմաստակներու ունեցած գիտութիւնն այսպիսի ընթերցման արդիւնք է։

Ընթերցանութեան առաջին կանոնն ուրեմն՝ որ կրնանք տալ լաւ ընթերցման համար, այս է. միայն ընտրութեամբ կարդալ, լաւով կարդալ և կարգ ու կանոնով։ Լրագիր մը կամ նոյն իսկ պարբերագիր մը պարտք ունի որոշեալ ժամուն իւր ընթերցողաց ներկայացնել իւր էջերը. արդ կարդալու արուեստին անհմուտ մը, լրագիրն առնելուն պէս, երբեմն մինչեւ 5—6 հատ, կը սկսի առաջին էջին առաջին տողէն մինչեւ վերջին էջին՝—մի՛ զարմանար, ընթերցող,—ծանուցմանց և նոյն իսկ տասը, քանի անգամ կարդացած ծանուցումներն ու հրատարակչին անունը, տպարանին տեղը եւայլն եւայլն, կը կարդայ. տող մը իսկ անտես ընելը մեղք կը համարի։ Կէս ժամու մէջ գործը լմնցած է, բայց օգո՞ւտը... պարզ 0 մ'է։ Նախօրօք գրուած է, թերեւս 3—4 ժամու մէջ, յօդուածագիրն իւր յօդուածին ամենամանր պարագաներն իսկ կրկին ու կրկին մտածած, ձեւակերպած, յապաւած կամ ընդարձակած է, որպէս զի ընթերցողն աւելի օգուտ քաղէ. բայց ընթերցողը մեծապէս կ'անիրաւէ յօդուածագիրն, երբ անոր մտքերն ըմբռնելու, լաւ կշռելու և անկէ օգտուելու տեղ, աչուըներովը թռչելով գրուածին վրայէն, շատ անգամ որոշ իսկ չըմբռներ յօդուածագրին իմաստները, թող թէ պըտուղ չի քաղեր։

Մարդկային գիտութիւնը միակողմանի պէտք չըլլայ, ստոյգ է, բայց ամեն գիտութիւնները զիրար պիտի յառաջացնեն, կատարելագործեն, և իրարու հաւասարակշռութիւն պիտի տան։ Ամէն բանէ յառաջ ջանալու է ուրեմն որ միայն լրագրական, գեղագիտական (belles-lettres) և կամ թեթեւ զուարճական գրութիւնները չըլլան մեր ընթերցանութեան ժամերը։ Ոչ ոք կրնայ ուրանալ որ ճշմարիտ կրթութեան ծիլերը բանաստեղծական և գրեւելի երկասիրութեանց մէջ ծածկուած են, բայց նաեւ ոչ ոք կրնայ ուրանալ թէ գեղագիտական գրուածոց չափազանց ընթերցումը մեր միտքը շուտով կ'ընդարմացնէ. բանաստեղծութիւնը պէտք է ընկերանայ մեր կենաց, բայց ոչ թէ՝ առաջնորդել։

Գեղագիտական բաժնին տակ կ'իմանանք մանաւանդ վէպերը։ Եթէ ընտրութեամբ կարդացուին վէպերը՝ կը զարգացնեն մեր միտքը, մեր ծանօթութիւնները, կենսագրական, տեղագրական, նկարագրական և մարդկային բնաւորութեան վերաբերեալ ստորագրութիւններով լայնցնեն մարդկային գիտութեան շրջանակը. բայց ինչո՞ւ ճիշդ հակառակ արդիւնք կը տեսնուի շատերուն վրայ. վասն զի ընտրութեան կանոնին զանցառութիւնը կը հարկադրէ զմարդ ամեն կարելի միջոցներով հնարաւոր ընել շատ վէպերու ընթերցումն, և տեսակ մը տենդահար կերպով զաւթել ինչ և իցէ վէպ, որ կրնայ հրատարակուած ըլլալ։ Թող որ այս կարդալու տարփէկ կերպը կը գողնայ մարդուս ամենակարեւոր հարստութիւնն—ժամանակը, անհոգ ալ կ'ընէ զինքն այն ամէն բանի՝ որ վէպ կարդալու հետ յարաբերութիւն չունի. նոյն իսկ գիշերուան անհրաժեշտ հանգիստը կը զոհուի և ի վերջոյ առողջութիւնն ալ կը տուժուի. և շատ անգամ այսպիսի անկարգ ընթերցասիրութիւն մ'՝ թէ՛ անհատներու և թէ՛ նոյն իսկ նիւթական բարօրութեան վրայ վնասակար ազդեցութիւն ունեցած է, ըստ որում կիրքը նոյն իսկ ամենափոքր, ջիղերու վրայ առանց ազդեցութեան չի մնար, և ժառանգութեամբ կը փոխադրուի այս գրական ապշութիւնը նաեւ որդւոց վրայ...

Կարդալու երկրորդ կանոն. Մի՛ կարդար բան մը, առանց կարդացածիդ վրայ դատողութիւն մ'ընելու, առանց զայն մարսելու։ Սրամիտ փիլիսոփայի մը խօսքն է. «Ծանօթութեանց ստուար բազմութիւնն՝ եթէ անձնական խորհողութեամբ խմորուած չըլլայ անոնց մէջ, քիչ բայց լաւ մտածուած ու կշռադատուած ծանօթութիւններէ աւելի նուազ յարգ ունի»։

Հ. Գ. ՄԷՆ

ՀԻՆ ԿԱՐԿՏԱՆՆԵՐԸ

Հազարութիւնհարիւր տարի առաջ Քրիստոսի քարոզած այն առակաձեւ ճշմարտութիւնը թէ՝ ի՛նչ անպատշաճ ու որքան չնորհքէ զուրկ բան մ'է հին կարկտան ձգել նոր հանդերձներու վրայ, իր բովանդակ առումով կը պատշաճի տասնեւինն դար վերջը հիմակուան Հոգաբարձուի ու Թաղականի շնորհքէ զուրկ ու անվայել գործակցութեան։

Հոգաբարձուաց մարմինը գրեթէ ամեն տեղ ամեն վարժարանի մէջ, թէ՛ գաւառական ու թէ թաղային, մեծագոյն մասամբ կրթական գործէ հասկցող ուսեալ ու բանգէտ անձնաւորութիւններէ է որ կը կազմակերպի և որքա՛ն տարօրինակ աւանդական փոխանցում մ'է այն՝ որով այս նոր հագուստին վրայ թաղական կոչուած և երբեմն կարգ մը կարդալ գրել անգամ չը գիտցող անձերէ կազմուած մարմին մը իբրև կարկըտան դնելով՝ այս տեսակ անօրինակ տձեւութիւն մը ստիպուած ենք ունենալ իբրեւ վարիչ մեր կրթական հաստատութիւններուն որ՝ ծաղրելի քայքայող հետեւանքներ ունեցած է մեր կրթական գործին համար։

Մեր այն սխալ դրութիւնը, որով անուս և կրթական գործերէ չը հասկցող թաղական աղաներ է ոմանք, իբրեւ գըլուխ ու հսկող մարմին մը միատեղ գործակցելու համար կրթական ամեն տեսակ բարենպատակ ձեռնարկներու մէջ, նոր յառաջադիմութիւններու ձկտող նոր սերունդէն երիտասարդ հոգաբարձուններու մէջ կը դնենք, այս սխալ դըրութիւնը կը նմանի հին տիկերու մէջ, ինչպէս թաղականներուն ոմանց մէջ, նոր գինիի պէս նոր սերունդ հոգաբարձու մարմիններ դնելուն, դրութիւն մը որ պատճառ կ'ըլլայ որպէս զի տիկերը պատռին և գինին ալ թափի։

Իրողութիւնով մը ցուցնենք թէ՝ թաղականներուն, այդ աղաներէ ոմանց, հոգաբարձուներուն հետ միանալը նոյն իսկ վարժարանի մը փակման պատճառ եղած է. գաւառական բաւական կարեւոր վարժարանի մը համար։

Իրողութիւնը կը պատահի մօտերս գաւառական կարեւոր քաղաքի մը կարեւոր կրթական յարկին շուրջը։

Վարժարանը 80 ոսկիի չափ բաց կ'ունենայ իր ելմտացոյցին մէջ, և ընդհանուր 180 ոսկիի չափ ալ պահանջներ զանազան եկամուտներու իբրև հասոյթ. թաղ. խորհուրդը սովորած ըլլալով միայն այն դրութեան որով իր պարտքը պարտատէրը անձամբ թաղականին ոտքը տանելու ծառայութիւնն յանձն պիտի առնէ, երբ կը տեսնէ որ պարտատէրներն պարտքերնին ոտքով թաղականին տալու նուաստ ծառայութիւնը կատարելէ կը զլանան, և յարգանքի, շնորհակալութեան ու երախտագիտութեան ցոյցի մէջ չեն գտնուիր իր նկատմամբ, փոխանակ այդ 180 ոսկիի չափ պարտքերը հաւաքելու համար պզտիկ փութկոտութիւն մը իսկ ցուցնելու—որովհետեւ չեն ըմբռնած թէ՝ կրթութեան համար ամեն ինչ, հանգիստ զոհելու պարտական են,—ելմտացոյցին մէջ գտնուած 80 ոսկիի չափ բացը գոցելու համար հոգաբարձութեան, որ կրթական գործէն ամեն կերպով կը հասկնայ, կ'առաջարկէ չորս հատ ուսուցիչներու, որոնք պէտք է խոստովանիլ թէ՝ ամեն տեսակ կարողութիւններով օժտուած են, ճամբայ տալ և կամ փոխանակ ամսական երեք ոսկիի երկուքի իջեցնել անոնց թոշակը. հոգաբարձութիւնը այս երկու առաջարկութեանց ալ կը հակառակի իրաւացի կերպով, հաստատուն ապացոյցներու յենած, որոց վրայէն կ'անցնիմ հիմակ։

Թաղականները որովհետեւ սորված են իրենց խօսքը յառաջ քշելու, տարօրինակ տրամաբանութեամբ մը կ'առաջարկեն եթէ ոչ ամսականի նուազում գոնէ, որպէսզի ուսուցիչներուն դասախօսութեանց ժամերը իրենց խելքին համեմատ պատշաճ համեմատութեան մէջ մնան տրուած երեք ոսկի ամսականին հետ, ամսականնուն համեմատ փոխանակ վեց ժամ դասախօսելու, եօթը ժամ դասախօսել մէկ օրուան մէջ։

Հոգաբարձութիւնը նկատելով որ օրը եօթը ժամ դասախօսել իրաւամբ կարելի չէ, կը հրաժարի չը կրնալով համոզել այդ հին գլուխները թէ՝ դպրոցական առողջապահութեան դէմ սխալ քայլ մ'է ամբողջ եօթը ժամ պահել աշակերտները ապականուած ու անմաքուր մթնոլորտի մը մէջ։

Իսկ թաղականները իրենք իրենց գըլխուն կը գործադրեն իրենց ծրագիրը ուսուցիչներուն նկատմամբ. ուսուցիչներն ալ կը հրաժարին, վասն զի իրաւամբ կը խորհին թէ՝ կարելի չէ երկու ոսկիով օրը ամբողջ վեց ժամ դասախօսել։

Հոգաբարձութեան և ուսուցիչներուն հրաժարելուն հետեւանքը այն կ'ըլլայ որ հիմակ այդ վարժարանը երկու ամիսէ ի վեր գոց կը մնայ, վասն զի թաղականները այդ միջոցին նաեւ բոլորովին անտարբեր եղած են կրթական գործին այս ցաւալի վիճակին մասին։

Եւ ինչո՞ւ համար այս ամէնը, ինչո՞ւ համար հոգաբարձութեան հրաժարիլը և ինչո՞ւ համար նաեւ ուսուցչական մարմինին հրաժարիլը, և ինչ որ ամենէն աւելի մեծ կարեւորութիւն ունի իբրեւ հետեւանք այս բոլոր ինչուներուն, ինչո՞ւ վարժարանին փակումը. եթէ ուզենք փնտռել բոլոր ասոնց պատճառները ուրիշ բան չի պիտի գտնենք բայց եթէ սա իրողութիւնը թէ թաղականները 180 ոսկիի չափ պահանջքը գանձելու յոգնութիւնն յանձնչառնելով 80 ոսկիի չափ բացը գոցելու համար հոգաբարձութեան մը երեք ոսկիի փոխարէն ուսուցիչներուն դասախօսութեան ժամը փոխանակ վեցի եօթը ժամի վերածելու անմիտ առաջարկութիւնը կընէ։

Մէկ խօսքով պատճառը այն է որ այդ գիւղին ժողովուրդը, որուն վարժարանը հիմակ գոց կը գտնուի, հին տիկերու մէջ նոր գինի լեցնելու, ու հին հանդերձի վըրայ նոր կարկտաններ ձգելու սխալ գործը գործած է, վնասակար դրութիւն մը՝ որուն երեսէն մանկութիւնն է որ կը տուժէ։

Ց. Մ. ՇԱԼԽԱՆ

Գում-գափու

LERAS

Շատ անգամ կը լսէք որ բժիշկները կը գանգատին մեր ցեղին այլասեռութենէն և արեան ընդհանուր տկարացումէն, ուսկից առաջ կու գան մանկամարդ աղջիկներուն և կիներուն վրայ յաճախադէպ ջղային հիւանդութիւններն ու ստամոքսատապերը. տուքթոր Լըրասի ֆոսֆադ տը ֆէռը շուտով կը բուժէ այս հիւանդութիւնը, վասնզի արիւնը կը շատցունէ, բնական ընթացքը կուտայ անոր ու կազմուածքը կը կենդանացնէ։

SIROP DE RAIFORT

Եթէ տղաքնիդ տժգոյն են, ախորժակ չունին և վիզերնիդ գնդիկներ կան, եթէ մորթի, գլխու և երեսի փշտիկներու ենթակայ են, դիմեցէք Կարմօ և Ընկ. եռտացեալ Ռէֆօրի օշարակին որ հակակորպիւզիկ տունկերուն հիւթէն զատ կը պարունակէ եօտը, ինչպէս բնական կերպով կը գտնուի ջրկոտիմի մէջ որ այնքան ճշմարտապէս կոչուած է մարմնոյն առողջութիւնը։

Ն. Ժ. ՊԱԹԻՍԹԱ ՔՈՆԵԱՔ

Ն. Ժ. Պաթիսթա քոնեաքը, որուն ծանուցումն հրատարակեցինք այս էջին մէջ, իրապէս ամենէն լաւագոյնն է այն քոնեաքներուն որք մինչեւ ցարդ պատրաստուած են Յունաստանի մէջ։ Իր բնական անուշահոտութեանը և կազդուրիչ յատկութիւններուն շնորհիւ մինչեւ իսկ կրնամրցիլ եւրոպական ընտրելագոյն քոնեաքներուն հետ։ Բազմաթիւ վկայութիւններ զորս տուած են երեւելի բժիշկներ, համալսարաններու բրոֆեսորներ և հիւանդանոցներու տնօրէններ, կը հաստատեն մեր այս բանը։

Աթէնքի կանանց հիւանդանոցին տնօրէն և համալսարանին ծննդաբերութեան բրոֆեսոր Պ. Ֆոնսոլաս, Յունաստանի նաւատորմին ընդհ. քննիչ բժշկապետ Պ. Լակուսաքիս, Ազգ. համալսարանին ախտաբանութեան ուսուցիչ Պ. Հասիօթիս, Աթէնքի Էսբէրանս հիւանդանոցին տնօրէն Մ. Մերքուրիս, համալսարանին ջղաբանութեան ու մորթի հիւանդութեանց բրոֆէսոր Պ. Քադսարաս, Աթէնքի հիւանդանոցին վիրաբուժական ճիւղին տնօրէն Պ. Քուզոլէոն և Ջաննի հիւանդանոցին ախտաբանական ճիւղին տնօրէն Պ. Հոյսաա միաբերան կը յայտարարեն թէ յիշեալ քոնեաքը ամեն մասամբ և գործածութեան գարին քովը լաւագոյնն է։ Տարրալուծումով ապացուցուած է որ զուտ խաղողէ շինուած է. մինչ կրնայ գործածուիլ իբրեւ զօրացուցիչ, ախորժելի համ ունի և ստամոքսը չի գրգռեր։ Ոսկրներու և քրոնիք հիւանդութեանց մէջ իբրեւ դեղ յոյժ օգտակար է, ուստի այն անձինք որ սովոր են այս ըմպելին գործածելու, կը հրաւիրուին այս քոնեաքէն խմել։ Վերոյիշեալ հիւանդանոցներուն մէջ այս կազդուրիչ ըմպելին գործածուած է և ընդհանուր գոհունակութեան արժանացած իր տուած նպաստաւոր արդիւնքին համեմատ։

Այսչափ անկեղծ վկայութիւններ լսելէ յետոյ անկարելի է չը համոզուիլ թէ սոյն պատուական ըմպելի իրաւ զուտ խաղողէ հանուած է, ու հետեւապէս ունեցած է բոլոր այն նպաստաւոր ու օգտաւէտ ազդեցութիւնները զորս այնքան նշանաւոր անձինք կը յայտարարեն, ճշմարտութիւնն ըսած ըլլալու համար միայն։

Ուրեմն, քանի որ հրապարակին վրայ այժմ կը վխտան խարդախեալ ու վնասակար քոնեակներ զորս առանց գիտնալու կը գործածենք, պէտք չէ՞ որ հանրային առողջապահութեան տեսակէտով իսկ փութանք այսպիսի անվնաս և կազդուրիչ ըմպելի մը միայն գործածել։

Միակ ներկայացուցիչն է Թուրքիոյ, Ռումանիոյ, Ռուսիոյ համար Տ. Կ. Տեսբինոպուլոս, Կեդրոնական մթերանոցն ի Ղալաթիա, Զիւլֆարի փողոց, թիւ 23։ Մասնաճիւղ, Պալըգճը-Բազարը փողոց, Բերա, թիւ 9։

ՄՕՍ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Էնի—Էլ շոգենաւը, նաւապետ Օկէկըն, ամսոյս վեց ի 30ին Լիվըրբուլէն ասդ կ'ըսպասուի ընդհանուր վաճառքով։

ՎԱՐՁՈՒ ԵՒ ԾԱԽՈՒ ՏՈՒՆ

Օրթաքէօյ, Թաշ-Նէրտիվէն, ծովահայեաց, եւրոպական ոճով կառուցուած քարաշէն հոյակապ տուն մը վարձու և ծախու կը տրուի։ Ունի 14 սենեակ, բաղնիք և ընդարձակ պարտէզ։ Դիմել Արեւելքի խմբագրատունը։ 8—20

Սակարան

ՂԱԼԱԹԻԱ, 1895 Դեկտ. 27/8 Յուն. 1896

Անուանական արժէք	Վճարուած	Թուական	Անուանք Արժեթղթոց	Ընթացիկ Գիներ	
100		1884	Ֆոն. Թիւրք A 1%	29	20
100			» » B 1%	23	10
100			» » C 1%	21	30
100			» » D գոցուած	20	30
100			» » D բացուած	20	20
100			» » D միջօրէ	20	18
100		1870	Լոթ. Թրք. գոցուած	93	—
			Լոթ. Թրք. բացուած	91	—
Ֆր. 500			Լոթ. Թրք. միջօրէ	91	—
Անկ.	Վճր.				
20	10	1890	Օսմանիէ 4%	—	—
22	11	1889	Բէլետի ժէն. Ս.Ս.	9	30
10	5	1872	Սօս. Օթ. տը Շ. է Վ.	5	37
140	140	1878	Լաւրիոն	89	—
500	300	1889	Անատոլուի (Բժն.	395	—
500	500		Երկաթուղի (Պրթ. 5%	345	—
20	8	1882	Թումպաքի (Բժն.	8	29
500	500		(Պրթ.	498	—
500	200	1883	Օսմ. Ռէժի	15	—
1.40	1.40	1892	Օսմ. Սիկարէթ 5%	—	—
11	5½	1893	Օսմ. Ապահովութ. Ընկ.	5	85
500	500	1882	Ջրի Ընկ. Տէրքոս	385	—

ՓՈԽԱՆՑ (Բիլէ) ՏԻ ՎՐԱՅ	Շ. Ո.	Ղրշ.
8 օրուան համար 1000 ֆրանք	—	—
1 ամսուան համար	—	—
1 օրուան համար	—	—
Ռուբլի	—	—
Պանկնոտ (Աւստրիա)	1	83 ½

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՓՈԽԱՆՑԱԳԻՆ			
Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	110	[illegible]
Փարիզ »	Ֆր.	23	85
Վիեննա 3 օրուան	Ֆիօր.	10	87 ½
Պերլին չէք	Մարք.	19	45

ՓՈԽԱՆՑ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻ ՎՐԱՅ			
8 օրուան համար 25 ֆրանք	Ֆր.	3	50
1 ամսուան համար	»	3	50
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐԱՄՈՑ			
Անգլ. ոսկի	Օ. Ո. 100 ղրշ.ին	139	37
20 Ֆրանքնոց		87	17
20 Մարքնոց (Գերմանական ոսկի)		187	20
Քրիտից		51	10
Ռուսալ Կայսերական		6	51
Մէճիտիյէ		108	26
Զուտ արծաթ		103	—
Մէթալիք		95	20
Յունաց Կայսեթի ծախսարան		6	—

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

ՓԱՐԻԶ 7 Յուն.			
Քոնսոլիտէ Թրք. B Կոնսոլ.	Ֆր.	27	—
» » C »	»	—	47
D (Բացուած	»	18	90
D (Գոցուած	»	—	—
Ռումէլիի Երկաթուղի	»	98	—
Բերկրմն	»	—	—
Թուրքական Պարտաւոր.	»	—	—
Համայնք	»	—	—
Ռէժիի Բաժնեթուղթ	»	332	50
Պանք Օթօման (տոմսակներ)	»	541	87
Ռուսի Ֆրանսական 3%	»	101	10
» » 3½%	»	105	—
» Իտալական	»	—	—
Քրէտի Լիոնէ	»	740	—
Քրէտի Ֆոնսիէ	»	—	—
Քոնդուար տ'Էսքոնթ	»	—	—
Սուէզի Բաժնեթուղթ	»	3180	—
Եգիպտական Միացեալ	»	505	25
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	235
ՎԻԵՆՆԱ 7 Յուն.			
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆիորին	44	50
Օսմ. Ռէժի		—	—
Փոխանկ. Լոնտոնի վրայ 3 ամիս		121	65
» Փարիզի		48	15
ԼՈՆՏՈՆ 7 Յուն.			
Քոնսոլիտէ Թուրքական A	Լ. Ս.	54	50
» » B	»	26	—
» » C	»	17	63
D (Բացուած	»	16	87
D (Գոցուած	»	17	37
Օսմ. Փոխ. 1891ի 4% (Երաշխ. բեռլ.)	»	93	50
» » 1894 3½% (Եգպ. Հրկ.ով)	»	93	50
Պանք Օթօման (փնթըթայ)	»	10	75
Ասիայի երկաթուղի	»	11	—
Միացեալ Եգիպտական	»	100	25
Առանձնաշնորհեալ	»	—	—
Անգլ. Քոնսոլիտէ	»	106	63
Պուլկար. Փոխառ. 6%	»	79	—
» Նոր 6%	»	79	—
Ռուսի Հելլէնական 5% 1881	»	25	—
» 5% 1884	»	30	50
Փոխանկ. Փարիզի վրայ 3 ամիս		25	400
ՊԵՐԼԻՆ 7 Յուն.			
Օսմ. Փոխառութիւն 1888ի	Մարք	85	50
Ռումէլիի Երկաթուղի	»	90	10
Անատոլուի Երկթղ. ¼ Պրթղ.	»	85	—
Փոխանկ. Լոնտոնի վրայ 3 ամիս		20	355
» Փարիզի » 3 ամիս		80	90
Մակեդոնիոյ Երկաթուղի		53	80

ԿՈՄԻՏԱՍ Ս. ՈՍԿԵԱՆ

ԱՌՁԵՌՆ
ԲԱՌԱԳԻՐՔ
ՀԱՅԵՐԷՆ—ԳԱՂՂԻԵՐԷՆ
ՆՈՐ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ (Երկրորդ)
ՍՐԲԱԳՐԵԱԼ ԵՒ ՅԱՒԵԼԵԱԼ
ԱՒԵԼԻ ՔԱՆ 50,000 ԲԱՌ, ՈՃ ԵՒԱՅԼՆ

Բազմաշխատ հեղինակին սոյն օգտակար գործը կը բովանդակէ հին եւ նոր հայերէնի գրեթէ բոլոր բառերն զատ, գիտական եւ արուեստական բազմաթիւ բառեր, ոճեր եւ ասացուածներ համընթեր ի Գաղղ. Թարգմանութեամբ. Բառից զանազան առումները բացատրուած են բազմաթիւ օրինակօք։ Սոյն խնամեալ եւ յոյժ կարեւոր գործը ճշմարիտ առաջնորդ կրնայ ըլլալ ուսանողներու ի Գաղղիերէն լեզուն, ինչպէս նաեւ սոյն լեզուի ուսման պարապողներու առ հասարակ։

Գործոյն վերջը աւելցուած է գաղղիերէն լեզուի անճանաչ եւ պակասաւոր բայից պարզ ժամանակներու մէկ ցանկն համընթեր պիտանի եւ կարեւոր ծանօթութեամբք, որք մեծապէս պիտի օգնեն ուսանողին։

Էջ իբր 1000, ընտիր թղթի վրայ մաքուր եւ յստակ տպագրութեամբ եւ զօրաւոր կազմով, որը բառարանի մը համար գրեթէ նոյնքան գնահատելի են որքան պարունակութիւնը։

Գին { Զօրաւոր խաւաքեզ կազմ 25 Դհ. Լաթակազմ 27, կիսակաշի 33

• Կեդրոնատեղին է Ց. Մատթէոսեան վաճառատունը, Թիւ 27 Ֆինճանճըլար եօղուշու Կ. Պոլիս։ Կը գտնուի Պ. Պալենցի եւ բոլոր հայ գրավաճառաց քով, ինչպէս նաեւ Բերա Մեծ փողոց Պ. [illegible] եւ Ղալաթիա Մահմուտիէ ճառտէսի Թիւ 42, Ռոմանե եւ Ընկ. թղթավաճառանոցն։

ՏՈՔԹԷՕՐ Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՎԻՐԱԲՈՅԺ, ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ—ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
(Հաստատուած յամին 1852)

Նորանոր գործիքի մը միջոցաւ ամենասաստիկ ցաւած ակռաները, մէկ անգամէն վայրկենապէս կը լեցնեն, ցաւով դիմել եւ բուժուած վերադառնալ։ Կատարելագործեալ եղանակաւ, ամբողջ, ճշգրիտ, եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար եւ նման բնականի, դէմքի ձեւաւորութիւն, (ըստ տարիքի), ծամոյրութիւն, եւ ազատ արտասանութիւն երաշխաւորելով։ «Սկորբիթ» կոչուած բերնի հիւանդութիւնը, երեք այցելութեամբ կատարելապէս կը բուժեն, ինչպէս նաեւ Ամերիկացիք դեղերու, եւ նորահնար աքցաններու միջոցաւ առանց ցաւի ատամնահանութիւն։

Թիւ 396 Մեծ Փողոց Բերա, (Խանիի գարիէրքաստեան վրայի յարկը ճիշդ Զաւուքճեանց դիմացը)։ Դատրօնիկի յաճախորդք կրնան դիմել նաեւ իրենց բնակարանը թիւ 1 Նոր բացուած [illegible] փողոց ամեն օր։

Ց. Գ. Հաւասարելու համար Եւրոպայի եւ Ամերիկայի առաջին կարգի Ատամնաբոյժներու՝ ժամերը կիրակի օրն ալ, ինչպէս նաեւ մինչեւ կէս գիշեր հիւանդ կ'ընդունին Բերայի գործատեղինին։ 410

ՖԱՆԷԼԱ բուրդէ եւ բամպակէ, վերջին նորաձեւութիւն։ Էն աժանէն էն նուրբ տեսակ ֆանէլայ։
Կտաւներ կիներու, այրերու եւ մանչերու համար
Մեծ պէսպիսութիւն վերջի նորաձեւութեանց, շքեղ ընտրութիւնք, ամենէն պարզէն էն վայելուչը։
Հարուստ հաւաքածոյ նմուշներու որք վաճառատան կողմէ եւրոպայի ամեն երկիրները կը ղրկուին ժամու ծախքը վճարուած։
Ջուիցերիոյ համար նամակներ 25 սանթ. քարդ բօսդալներ 10 սանթիմ
ՔՕԹԻՆԿԷՐ ԵՒ ԸՆԿ. ՋՈՒՐԻԽ (Զուիցեր)
444

ՀԱՅ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՆՈՑ
[illegible]
Ա. ՓԵՆՈՒՍԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

33 [illegible] փողոց. Օսմ. Պանքային դէմ. 33
Ընտիր ապրանք, ուղիղ կշիռ, չափաւոր գիներ
Վճարմանց դիւրութիւն

Յանձնարարութիւնք առանց ծախքի կը ղրկուին մինչեւ տուն։ 333

ԹԷՅ, ԹԷՅ, ԹԷՅ

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՏՈՒՆ ՉԱՅԻ ԹԷՅԻ
ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ 1880
Կ. ԽԱՆՈՒՆԵԱՆ
Յ. ԽՈՒՆԿԻԱՐԵԱՆ

MARQUE DEPOSÉE

Կ. ՕՂԼՈՒ, [illegible] Պէյ խան թիւ 10
ՄԱՍՆԱՃԻՒՂՔ
Օսմանեան գլխաւոր քաղաքաց մէջ

ՉԻՆԻ, ՃԱՎԱՅԻ, ՍԷՅԼԱՆԻ, ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԻ
ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԹԷՅԵՐ

Մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ վաճառում

Տեսակի, չափի եւ գինի մասին
կատարեալ ուղղամտութիւն

Զգուշանալ միրմարքային կեղծերէն

ACTIONS MINES D'OR
SUD—AFRICAINES
ՈՍԿԵՀԱՆՔԻ ԲԱԺՆԵԹՈՒՂԹՔ
ՀԱՐԱՒ—ԱՓՐԻԿԵԱՆ
[illegible] ՄԱՆՐԱՄԱՍՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՔ

Գլխաւոր արժեթղթերուն պայմանները յաճախորդներուն տրամադրութեան տակն են.

Ս. ՇԱՐՐԱ, Քամպիօյի միջնորդ, Կ. Պոլիս 429

ՍՔՈԹԻ ՄՕՐՈՒԻ ՁԿԱՆ ՕՇԱՐԱԿ

Եըլտըզ, Կ. Պոլիս, 13 դեկտ. 1888

Պարոնայք Սքոդ եւ Պոուն,

Կը ցաւիմ որ պաշտօնական դիրքովս կարող եմ փորձել ընել, այլ համաձայն ուրիշներուն փորձերուն եւ այն բժշկաց որոց պաշտօն յանձնեցի փորձել զայն մեր հիւանդանոցաց մէջ, կը յայտարարեմ որ ձեր Մօրիւ ձկան իւղն իր ամէն վիճակին մէջ գլիսերաւ խառնելով եւ մարսուելով կը համապատասխանէ այն յատկութեանց զորս ախտաբուժական գիտութիւնն ի վաղուց անտի ընծայած է, մասնաւորապէս այդ յաջող պատրաստութեան մէջ։ ՏՐ. Ս. Ս. ՄԱՎՐՈՅԷՆԻ ՓԱՇԱ

Բժիշկ Վեհ. Սուլթանին

ՄԱՆԿԱՎԱՐԺԱԿԱՆ ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ պատկերազարդ, Հայ մանուկներու տրուելիք ամենէն սիրուն նուէրն ու դասագիրքն է, որ փառաւորապէս կը վաճառի Ա. մասն 50 փարա, իսկ Բ. մասն 100 փարա. Դիմել Մարգարեան գրատունը։ 2—3

ՄԱՅՍԹԵՐՇԱՖԹ ՍԻՍԹԷՄ տասը շաբաթէն անգլիերէն սահուն կերպիւ խօսիլ սովորեցնող միակ գիրքն է։ Տասն եւ հինգ տետրներն ալ հրատարակուած են։ Գին մէկ տետրին 2 ղրշ։ 2—3

ՄԱՐԳԱՐԻՏԵՐ ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԷԶԻ — ԾԱՂԿՈՑ ՏՂԱՅՑ.— Տասներկու օրինակելի քառերով կարդալ գրել կ'ուսուցանէ։ Կը վաճառի Մարգարեան գրատունը, Մերճան փողոց, թիւ 57։ 2—3

ԻԼԱՆ ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Պիլ ճումլէ ժանտարմա բիեատէ վէ սիւարի վէ Թանսիմաթ նեֆերաթը մախսուսը սէթրի բանթալօնտան իպարէթ էլպիսէ պիրպիրի իւզէրինէ պէհէր Թագըմը 60 ղրշ.։ ժանտարմա զապըթանընը մախսուս զաբութ չուգասընտան մասաս էգեա պահասը իլէ պէհէրին իւճրէթ ամէլիէսի 58 ղրշ.։ Պիլ ճումլէ բիեատէ վէ ժանտարմա վէ տասքիրը զապթիյէ վէ զապըթան էլպիսէսի պու սախի 68 ղրշ.։ Պու սախի սիւարի զապըթան էլպիսէսի 78 ղրշ., ժանտարմայա մախսուս բիեատէ զապիթ ճիզմէսի պէհէր չիֆթի 71 ղրշ.։ ժանտարմայա մախսուս սիւարի զապիթ ճիզմէսի պէհէր չիֆթի 82 ղրշ.։ ժանտարմայա մախսուս բիեատէ նեֆեր ճիզմէսի պէհէր չիֆթի 28 ղրշ.։ ժանտարմայա մախսուս սիւարի նեֆեր ճիզմէսի պէհէր չիֆթի 30 ղրշ.։

Պիր սէնէի քեամիլէ զարֆընտա հէր նէ միգտար լիզիմը օլուրսա թալիպ օլունուր իսէ իյմալ վէ թէսլիմ օլունմագ իւզրէ միւպայեասը գըլըմընտա մէվգըի միւնագասայա օլան պալատէ մուհտէքեր 8 գալէմ էշեա ֆիյաթը մէվզուէլէրի իլէ թալիպլէրի էօհտէսինտէ օլուպ քեանունը սանիի բումինին 3րինճի կիւնինէ գատար պէհէր կիւն միւնագասալարը իճրա օլունարագ մէզքիւր կիւնտէ գարարը գաթիյլէրի վէրիլէճէկինտէն իթայա թալիպ օլանլարըն մագամը ալիի Սէրասքէրի լէվազիմաթը ումումիյէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

Նօ. 48 1—3

311 սէնէսի քեանունը սանիսի իպթիտասընտան չուպաթը նիհայէթինէ տէկին Գաբանը Տագիգ Ֆապրիգայի հիւմայունընըն պէօյիւք վէ քիւչիւք Թարաֆը տէկիրմէնլէրինտէ հէր կիւն հասըլ օլաճագ քէբէք վէ սայիրէ ալէլ ումում մէվգըի միւզայէտէյէ վազ օլունարագ պունլարտան բազմալ պէհէր գըլէյի ճէտիտի 15, ինճէ քէբէք 10½, գապա քէբէք 10, բաքալ 13 փարա խալիս չէվրէնտի 3 փարա 75 սանթիմ, տոր չէվրէնտի 75 սանթիմ, գավըզ 80 սանթիմ, գարամօգ 4 փարա, Թօզ Թօփրագ 70 սանթիմտէ թալիպի էօհտէսինտէ օլտուղընտան պունլարը զամ ֆիյաթ իլէ իշթիրայա թալիպ օլանլարըն մագամը ալիի Սէրասքէրի լէվազիմաթը ումումիյէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 47 2—3

311 սէնէսի քեանունը սանիսի իպթիտասընտան չուպաթը նիհայէթինէ տէկին 2 մահ զարֆընտա Գաբանը Տագիգ Ֆապրիգայի հիւմայունընըն քիւչիւք վէ պէօյիւք Թարաֆ տէկիրմէնլէրինտէ հասըլ օլաճագ օլան բազմալ իլէ ինճէ վէ գապա քէբէք վէ սայիրէնին էամանը լիրայի Օսմանի 100 ղրշ. հիսապը իլէ նագտէն վէ բէշինէն իթա օլունմագ իւզրէ մէվգըի միւզայէտէյէ վազ օլունտուղընտան իշթիրայա թալիպ օլանլարըն մագամը ալիի Սէրասքէրի լէվազիմաթը ումումիյէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 46 3—3

GEBRÜDER BOMONTI
ՊՈՄՈՆԴԻ ԵՂԲԱՐՔ
ԳԱՐԵՋՈՒՐԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆՆ Ի ՖԷՐԻ ԳԻՒՂ
ԿԱՐՏԱԳՐԷ ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՋՈՒՏ ԳԱՐԵՋՈՒՐ
ՏԱԿԱՌՈՎ ԵՒ ՇԻՇՈՎ ԸՍՏ ԲԱՒԱՐԻՈՅ ԴՐՈՒԹԵԱՆ
ԵՒ ԱՌԱՆՑ ԱՍԻՏ ՍԱԼԻՍԻԼԻՔԻ
Գործարանն եւրոպական վերջին դրութեամբ կազմուած է։

ՄԱԶ ԹԱՓԵԼՈՒ ՋՈՒՐ

ԼԵԱՆԻՊՍԱԼԻ հրաշալի Ռուսմա՛ն նորագիւտ եւ պարզ անվնաս հեղուկ մըն է որ 1—2 վայրկենի մէջ մարմնոյ վրայի անհաճոյ եւ աւելորդ մազերը եւ ղուռամազերը (այսինքն թիւյիւ) կը ջնջէ արմատէն եւ կը թափէ, առանց երբէք այրելու եւ մորթին վնասելու։ Սոյն հեղուկին ազդեցութիւնը միայն մազերու վրայ ըլլալով, ժամերով մարմնոյ վրայ մնալու ըլլայ բնաւ չ'այրեր։ Մեծ համբաւ առած է, Փօլսոյ թուրք հասարակութեան մէջ, որ մեծ մասամբ շնորհիւ սոյն հեղուկին մինչեւ ցարդ գործածուած թունաւոր եւ զարշելի բաղադրութեանց վնասներէն փըրկուած է։ Գործածելի տան եւ բաղնիքի մէջ։ Պաշտօնապէս քննուած է եւ արտօնեալ զինք գտնուած է։

ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆ, ՄԱՔՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ

Շիշը 12 ղրուշի կը ծախուի։

«ՆԻՒՐՕԺԷՆ ԹԵՒՐԻՋԻԵՆ»
ՆՈՐԱԳԻՒՏ ԵՒ ՎԱՐԿԵՆԱԿԱՆ
ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՄԱԶԻ ՆԵՐԿ
(ԲՆԱԿԱՆ ՍԵՒ, ՇԱԳԱՆԱԿԱԳՈՅՆ ԵՒ ԴԵՂԻՆ)

Ֆրանսական եւ գիտական արտադրութեանց վերջին արդիւնքն եւ աննման նորութիւններէ մէկը, վերոյիշեալ մազի ջուրը հռչակաւոր վերանորոգիչ մ'է մազերու, որ միայն առաջին գործածութեամբ եւ առանց դժուարութեան երիտասարդութեան ատենին պէս 8—10 վայրկենի մէջ ամենաբնական գոյն մը եւ փայլ մը կուտայ ճերմկած մազերու, մօրուսի եւ պեխերու, միանգամայն զանոնք զօրացնելով եւ աճեցնելով։ Ցաւաց բերած գոյնը այն աստիճան բնական է որ ամենէն ուշադիր նայողը չի կրնար որոշել, և 6—7 շաբաթ առանց աւրուելու կը դիմանայ եւ ուրիշներուն չափ կրնայ լուացուիլ եւ լուացուելով մազերուն գոյնը կը հաստատուի եւ կը բնականանայ։ Մէկ անգամի փորձը պիտի համոզէ գործածողը սոյն ճշմարտութեան։ Կը ծախուի մեծ տուփը 25 եւ փոքրը 18 ղրուշ։

ԿԸ ԾԱԽՈՒԻՆ ՀԵՏԵՒԵԱԼ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆՆԵՐԸ

Բերա Մեծ Փողոց Ռուսիոյ դեսպանատան կից թիւ 435 (Իզիտորի) վաճառատունը։ Ղալաթիա Մերթէքպանի փողոց թիւ 16 Ս. Սիմոնեփի վաճառատունը (մեծարանալ). Նոյնպէս Ղալաթիա [illegible] Մահմուտիյէ ճառտէսին թիւ 3, 0 վըյ տը Ֆրանս վաճառատունը։ Պոլիս [illegible] փու կամուրջի գլուխ, Քիւչիւքեան եւ Իբի Դառուլ (Եէնի ճամի) դեղարանները, եւ [illegible] դէմ № 41 Անգղիական վաճառատունը, եւ բոլոր ուրիշ մեծ դեղարանները. Նոյնպէս Պոլիս [illegible] խանի դէմ Աստուածատուրեանի դեղավաճառանոցը, եւ [illegible] վրայ [illegible] անարանը։ 339 63—70

ՌՕՍԻԱ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

1881 Մարտ 20ի Կայս. Իրատէով արտօնեալ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերսպուրկ
Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մօրսքայա 37
Ապահովագրութեան ճիւղեր ՀՐԴԵՀ.—ԿԵԱՆՔ.—ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.—ԱՐԿԱԾՔ

Ընկերային դրամագլուխ ամբողջովին վճարուած 4,000,000 րուբլի
Երաշխաւորութեան գումար 63,000,000 Ֆրք.
1894ի հասոյթք 24,500,000 »
1881էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրողներուն վճրծ. է մօտ 90,000,000 »

Թիֆլիսի Ընդհ. Գործակալութեան
Ա. ՀԻՒՐՄՈՒԶ

Ընդ. Գործակալ Թուրքիոյ համար
ՊՕՂ ՕՍ ՈՒԳԻԵՐ
Պոլիս Ճէլալ Պէյ խան, Թիւ 22, 23

Մանանճիոց Ղալաթիա, Չէօմլէքճի փողոց, 1.
Դրասենեակ Պ. Ժ. ՕՒՅՕՆ, ԷՒ ԸՆԿ. 2.

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգլ. Ոսկի 1,000,000

«ՖԻՆԻՔՍ»

Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ աւելի քան մի դար յառաջ, առաջին հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետէրք Անգլիոյ ամենահարուստ և համբաւաւոր դրամատէրներ են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 18,000,000 Անգլ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասուածոց համար։ 326

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակի՝ կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ գործակալաց, որք ունին լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասներն։

Հ. ՍՈՒԼԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ ծովու եզերց. Ղալաթիա, Պանք Օթօմանի վարի քովը ի Վիթալիս խան, գետնայարկ թիւ 1։

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆԵԱԼ ԸՍՏ ՀՐՈՎԱՐՏԱԿԻ ՎԵՀԱՓԱՌ ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ
1892 ՕԳՈՍՏՈՍ 2/14ԻՆ 20 ՍԷՖԷՐ 1310

Ապահովագրութիւնք ՀՐԴԵՀԻ, ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆՑ. ԿԵՆԱՑ ԵՒ ԱՅԼ ԱՄԵՆԱՅՆ ՎՆԱՍՈՒՑ

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ, Կ. ՊՈԼԻՍ. ԵԷՆԻ ԽԱՆ, ՔԱՐԱՔԵՕՅ, ՂԱԼԱԹԻԱ 28

ՆՈՒՐՐԻ ԳԻՆԻ
VIN NOURRY

Եօտով և Թանինով յաջողութեամբ կը բռնէ մորթի ձկան իւղին տեղը, մանաւանդ տաքերուն. յանձնարարուած է բոլոր բժիշկներէն՝ տղոց և մեծ մարդոց համար որք ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԵՆԷ ՓՏԱԽՏԷ ԱՒՇԱԿԱՆՈՒԹԵՆԷ կամ կուրծքի հիւանդութիւններէ կը տառապին։ 443

Կը գտնուի ամեն դեղարաններ։
Պահանջել «Ճշմարիտ Գինի Նուրրի»։

Ա. ՄԱՅԷՐ եւ ԸՆԿ.
ՊՈԼԻՍ ԿԱՄՈՒՐՋԻՆ ԳԼՈՒԽԸ
ԵՒ
ՂԱԼԱԹԻԱ ԹՐԱՄՈՒԷՅԻ ՊՈՂՈՑԱՆ

Նշանակլին համաձայն, մեծ քանակութեամբ եւ վերջին նորաձեւութեամբ հագուստներ բերուած են արանց եւ տղայոց համար։

ԱՆԳԼ. ԱՆՋՐԱՓԱՆՑԻԿ ՎԵՐԱՐԿՈՒՆԵՐ

Զինուորական սպաներու եւ ոչ-զինուորականներու համար անգլիական անջրափանցիկ վերարկուներ։

Ֆրանսացի սպայից յատուկ «Ժարօնէ» անջրափանցիկ վերարկուներ։

ՈՐՈՇ ԳԻՆ,

ԼԻՆԻՄԱՆ ԺԷՆՈ
40 ՏԱՐՈՒԱՆ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆ

Ալ ճարկ չկայ խարելու եւ փոնցնելու. MARQUE DE FABRIQUE Ընդունուած է անասնատէրերու եւ անասնաբոյժերու կողմէ

ԳՈՐԾԱՐԱՆԻ ՄԱՐՔԱՆ

Այս դեղ անմիջապէս եւ անվրէպ կը դարմանէ ձիերուն կաղալը, ճմլուածքները, ոտքերու ուռելը, ցաւցի վէրքը, ծունկի ուռեցքները, սրունքներու անջատումը, ոտքի ուռեցքները ինչպէս նաեւ կը վանէ կարգ մը հիւանդութիւններ։ Գին վեց ֆրանք.

Ի Փարիզ Սէնթ Օնորէ փողոց թիւ 275, Էսթիվըյէ եւ Ընկերութիւն։

Վեց ու կէս ֆրանքով ուղարկեալ տեղը կը յանձնուի։

Կ. Պոլսոյ մէջ կը գտնուի Մէգիրի, Պասապեան, Քիւչիւքեան ու Բանգիւք եւ այլ մեծ դեղավաճառներու քով։ 356 26—52

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԵԿԱՆ Ե ՄԱՐՍԷՅԼԵԱՆ
Ն. ՓԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիայի և Սեւ ծովու միջեւ կանոնաւոր նաւագնացութիւն

Մ[illegible] պիտի ուղեւորի [illegible] Սամսոն, Կիրասոն, Տրապիզոն [illegible] Ցին երկուշաբթի ժամ 4ին (Ը. Ե.)։

Անոնցմէ [illegible] Մարսիլիա պիտի ուղեւորի յաջորդ 14ին (Ը. Ե.)։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնլով,
Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »

Ուղեւորի և ապրանքի փոխադրութեան նաւուղեկի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար
Դիմել առ գործակատար
ԹԻՄՈԹԷ ՐԸՊՈՒԼ
Մումհանէ փողոց Թ. 10
33

ԳՈՐԾԱՐԱՆ ՆԵՐԿԵՐՈՒ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՎԻՄԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ
ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆ «ՕՍՏՐԻԱ» ՎԱՐՆԻՇԻՆ
ԵՒ ԱՄԵՆԱՍԵՒ ՄՈՒՐԻ

Վաճառանիշ

ԽՄՈՐԱԿ ՊԱՏՐԱՍՏՈՂ
SCHIFF, SRPEK & COMP.
VIENNE, I. LOTHRINGERSTRASSE, 3
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՆԵՐ R. et F. Heer Կ. ՊՈԼԻՍ

ԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՄԱՐՍՈՂՈՒԹԻՒՆ
ԳԻՆԻ
ԵՐԿ–ՄԱՐՍԻՉ
ՇԱՍԷՆ
ՊԵՊՍԻՆՈՎ եւ ԴԻԱՍԹԱԶՈՎ

Պեպսինն ու տիասթազը երկու մնական ու անհրաժեշտ գործիչներն են մարսողութեան։ ՇԱՍԷՆԻ ԳԻՆԻՆ, 1864 ին յոյժ նպաստաւոր տեղեկագիր մը ստացած է Փարիզի բժշկական ակադեմիայէն ։ Այն ատենէն ի վեր, յոյժ կարեւոր տեղ մը բռնած է Ախտաբուժութեան մէջ, եւ ամեն օր կը յանձնարարուի բժիշկներէ,

Դժուարին կամ անկատար մարսողութեանց, ստամոքսացաւերու, դժուարամարսութեան, ստամոքսատապերու, յամր [illegible], փսխումներու, փորհարութեան, ախորժակի կորուստի, եւայլն.

Փարիզ, 6, Վիքթորիա ծառուղին եւ գլխաւոր դեղարանները։

ՖՐԱՆՑ ԹԱՄ
ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ
13, — Բէյօղլու, [illegible], 13

Մեխանիկ վառարաններու, շոմինէներու, լոգարաններու եւ խոհարաններու՝ երկաթէ, ֆայանսէ եւ անկէզ ալիւսէ.

Գերազանց տեսակէ նիւթեր երաշխաւորուած եւ բանաւոր գիներով.

ՎԻԱԼԻ ԳԻՆԻ

[illegible]

Ամենազօր կազդուրիչն [illegible]

[illegible]

ՔԻՆԱՅՈՎ
ՄՍՈՅ ՀԻՒԹՈՎ
ՖՈՍՖԱՏ ՏԸ ՇՕ

ՎԻԱԼԻ ԳԻՆԻՆ ամենէն ազդու գործիքներու միաւորութիւնն է, ընդդէմ Արեան տկարութեան, Դեղնութեան, Թոքախտի, Սնամաշութեան, [illegible], Հիւծման, երկար [illegible], Թուլութեան, Վատութեան, Ջղային [illegible] ամեն միմանց [illegible] օրերս։

ԼԻՈՆ,—Դեղարան Ժ. ՎԻԱԼ, Վիքթոր Հիւկօ փողոց, 14—ԼԻՈՆ. 334

Գործակալ և միակ աւանդապահ ի Կ. Պոլիս ՕՆԻԻՍՈՒ ՊԱՍԷԿԱ Ղալաթիա, Մումհանէ, Թիւ 86. Փոքրաքանակ կը վաճառուի ամեն դեղարաններու մէջ և դեղավաճառներու քով։

[illegible] NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթական երթեւեկութիւնք

Բշ. 25/7 Օտեսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։
Գշ. 26/6 Ալեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակը ժամ 5ին յետ միջօրէի, Պիրէօսի ճամբով
Դշ. 27/8 Սեվաստոպոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։
Դշ. 27/8 Սուրհանդակ դէպի Փոքր-Ասիոյ նաւահանգիստները մինչեւ Պաթում, առաւօտեան ժամ 11ին։
Եշ. 8 9 Օտեսայի սուրհանդակ, ժամը 2ին յետ միջօրէի։
Ուր. 29/10 Ալեքսանդրիոյ Սուրհանդակ, հանդիպելով Սուրիոյ նաւահանգիստները երկու շաբաթը անգամ մը ժամը 4ին։

ԱԶԴ.— Դեկտ 26 7, երկուշաբթի օրը Կ. Պոլսէն դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող գնացքը Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպի Թրիպոլի, Պէյրութ, Եաֆա եւ Բոր-Սայիտ գացող շոգենաւին 263

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄԲՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ
ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ Ֆրանք 8,000,000
Պահեստի գումար 10,028,000
Տարեկան հասոյթ 23,250,000

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և որոց մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք
894
Դիմել Ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ
ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ. Պոլիս, Պահչէ-Գաբու, Ընամիւստիս խան. 12, 13, 1

ՍԱՆԴԱԼ ՄԻՏԻ
ՄԻԱԿ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆ ՄԻՋՕՐԻ ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ ՍԱՆԴԱԼՈՎ
SANTAL MIDY

ՍԱՆԴԱԼ ՄԻՏԻ

Անմիջապէս կը ջնջէ ցաւերը, փոխելը, ճերմակութիւնը, 48 ժամուան մէջ կը բուժէ հոսումները. յոյժ ազդեցիկ է միզանցքի հիւանդութեանց մէջ, միզանցքաբորբոքման, արիւնամիզութեան, առանց միջացաւ պատճառելու զոր առաջ կը բերեն անգուշ և սուրճ դեղերու հետ խառն սանդալները։
Ամեն քաբսիւլ ՄԻՏԻ անունը կը կրէ։
Ամեն դեղարաններ
A.

ԿՈՍՏԻԿԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ
ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԴԱՇՆԱԿՆԵՐՈՒ ԵՒ ԵՐԳԵՀՈՆՆԵՐՈՒ
ՊԱՀՃԷ ԳԱՊՈՒ, ՈՒՒԹՈՒ ԽԱՆ, ԹԻՒ 7, ՍԹԱՄՊՕԼ

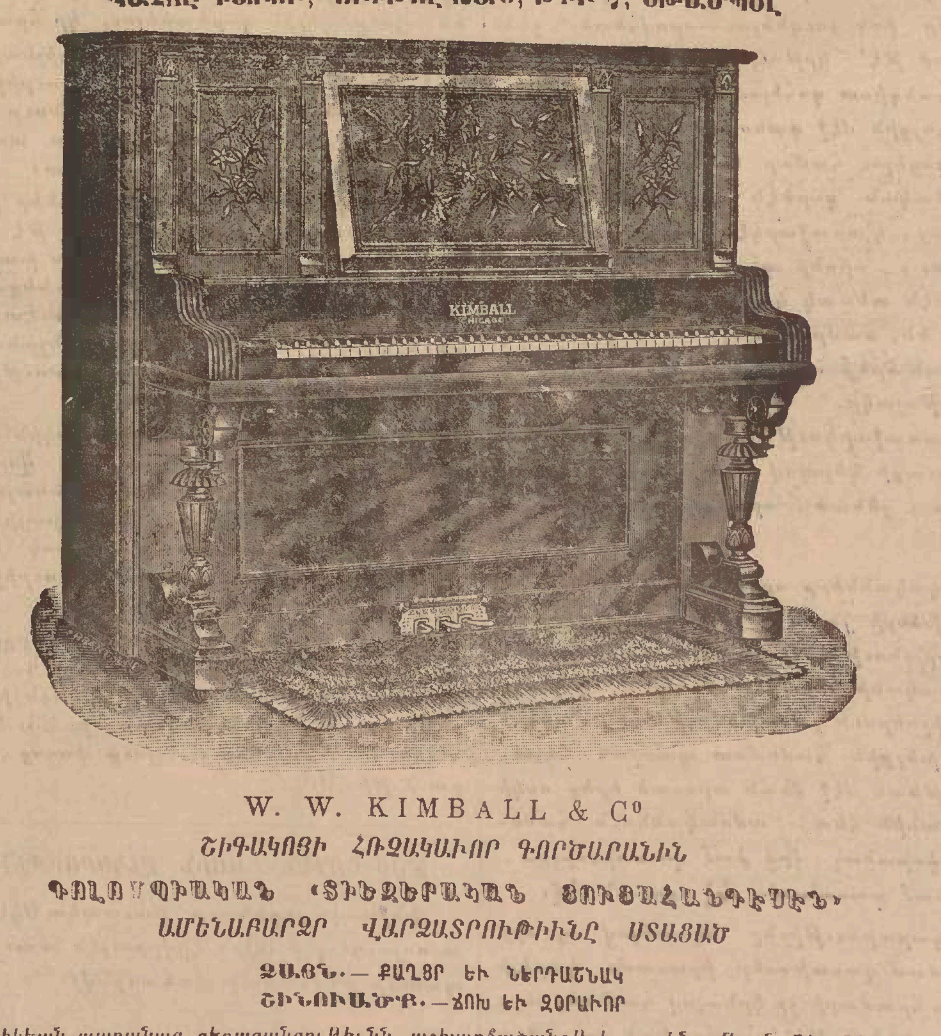

W. W. KIMBALL & C°
ՇԻԿԱԿՕՅԻ ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ ԳՈՐԾԱՐԱՆԻՆ
ՉԻԿԱԿՕՅԻ «ՏԻԵԶԵՐԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍԷՆ»
ԱՄԵՆԱԲԱՐՁՐ ՎԱՐՁԱՏՐՈՒԹԻՒՆԸ ՍՏԱՑԱԾ

ՁԱՅՆ.— ՔԱՂՑՐ ԵՒ ՆԵՐԴԱՇՆԱԿ
ՇԻՆՈՒԱԾՔ.— ՃՈԽ ԵՒ ԶՕՐԱՒՈՐ

Ամերիկեան ապրանաց գերազանցութիւնն աշխարհածանօթ է արդէն. միայն թէ գներուն համեմատաբար բարձրութեան պատճառաւ դիւրամատչելի չեն համարուած այս երկրին մէջ։ Կոստիկեան եղբարք պատիւ ունին ծանուցանել Արգոյ հասարակութեան թէ մասնաւոր համաձայնութեան մ'եկած են այս գործարանին հետ, Պոլսոյ, Եգիպտոսի, Պուլկարիոյ եւ բոլոր Արեւելքի մէջ այս ընտիր գործիները ծանօթացնելու համար, որով կարող են նոյն իսկ յԱմերիկա ծախուած գներէն շատ աւելի աժան վաճառել զանոնք։

Արգոյ յաճախորդք, փոխանակ Բերայի մեծածախս խանութները դիմելու, երբ մեր վաճառատունն այցելել հաճին, փորձով պիտի տեսնեն թէ հասարակ դաշնակի մը գնէն քիչ մը աւելի վճարելով, պիտի կարենան ունենալ այս պատուական Դաշնակներէն եւ Երգեհոններէն։

ԿԸ ԳՏՆՈՒԻՆ ՆԱԵՒ ԾԱԼԼՈՒՈՂ ՄԱՀՃԱԿԱԼՆԵՐ
ԲՈԼՈՐՈՎԻՆ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԳԻՒՏ

Դրուած վիճակի մէջ հայելաւոր սքանչելի դարանի մը ձեւն ունենալով, բացուած ատեն իւր ամեն պէտքերովը կատարեալ եւ հանգստաւէտ անկողին մը կը ներկայացնէ։

ՄՈՐՐՀՈՒՕԼ
ՔՐԷՕԶՕԴԷ
ՇԱՊՕԹՕ
MORRHUOL CRÉOSOTE
DE CHAPOTEAUT

ՄՈՐՐՀՈՒՕԼ ՔՐԷՕԶՕԴԷն կը պարունակէ մայրի քրէօզոդին բոլոր ազդեցիկ տարերքը. հզօր միքրոպասպան մ'է. ցնցղատապերու, հարբուխներու, կոկորդի ծիւրախտին, հիւծման, կուրծքի երկրորդ և երրորդ աստիճանի հիւանդութեանց դէմ յոյժ ազդեցիկ դարման մ'է։

Փարիզ, 8, Վիվիէն փողոց
և բոլոր դեղարանները

ՆՈՐ ՈՒՂԵՑՈՅՑ
ՄԵՍԱԺԸՐԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Ուղղակի և Թեւեկ ընդմէջ Լոնտոնի եւ Սեւ ծովու նաւահանգիստներուն (երթուդարձին հանդիպելով ի Հավր։

Լոնտոնէ մեկնում ամեն կիրակի. Մարսիլիայէ մեկնում ամեն շաբաթ օր, իրիկուան ժամ 4ին, մէկ շաբաթ, սկսեալ սեպտ. 21էն, դէպ ի Պիրէօս, Իզմիր, Տարտանէլ, Կ. Պոլիս, միւս շաբթուն, սեպ. 28էն սկսեալ, դէպ ի Քալամաթա, (փոփոխակի Քաթաքօլօ) Շիրա, Սէլանիկ, Տէտէ-Աղաճ, փոփոխակի Քավալա, Տարտանէլ, Կ. Պոլիս։

Կ. Պոլսէ մեկնում դէպ ի Մարսիլիա, Հավր, Լոնտոն, ամեն ուրբաթ, առաւօտեան ժամ 9ին, մէկ շաբաթ, Տարտանէլէն, Տէտէաղաճէն (փոփոխակի Քավալա), հոկտ. 11էն սկսեալ եւ միւս շաբթուն Տարտանէլէն, Իզմիրէն, Պիրէօսէն, հոկտ. 18էն սկսեալ։

Բաց աստի, ամեն տասնըհինգ օրը, ուրբաթ իրիկուան ժամ 4ին, հոկտ. 1էն սկսեալ Սուրիոյ գծին շոգենաւը Կ. Պոլիս գալով անմիջապէս պիտի մեկնի դէպ ի Մարսիլիա միայն Իզմիր ու Պիրէօս հանդիպելով։

ՍՈՒՐԻՈՅ ԳԻԾ

Հոկտ. 3էն սկսեալ, հինգշաբթի իրիկուան ժամ 4ին, ամեն տասնըհինգ օրը։ Կ. Պոլսէ մեկնում դէպ Իզմիր (առանց ուրիշ շոգենաւ փոխադրութեան) Վաթի, Սամոս, փոփոխակի Հռոդոս, Պէյրութ, Լառնաքա, Մերսին, Իսքէնտէրուն, Լաթաքիա, Թրիպօլի, նորէն Պէյրութ, Աղեքսանդրիա, Մարսիլիա՝ ուրիշ նաւ փոխադրութեամբ, Պէյրութ դէպ ի Եաֆա եւ Բոր-Սայիտ։

ՕՏԵՍԱ-ՆՈՎՈՐՕՍԻՍՔԻ ԳԻԾ

Ուղղակի երթեւեկ կիսամսեայ Լոնտոնէն, Հավրէն, Մարսիլիայէն եկած սուրհանդակներով։ Կ. Պոլսէ մեկնում երկուշաբթի իրիկուան ժամ 4ին, հոկտ. 7էն սկսեալ։

ԱՆԱՏՕԼՈՒ-ՊԱԹՈՒՄԻ ԳԻԾ

Ուղղակի երթեւեկ տասնըհինգօրեայ՝ Լոնտոնէն, Հավրէն, Մարսիլիայէն եկած սուրհանդակներով։ Կ. Պոլսէ մեկնում կիրակի կէսօրին դէպ Սամսոն, Կիրասոն, Տրապիզոն եւ Պաթում։ 425

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐԻ